

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Analýza daňového zatížení fyzických osob v České republice
Analysis of Tax Burden of Individuals in the Czech Republic

Student: Martin Konečný
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.

Ostrava 2018

Zadání bakalářské práce

Student: **Martin Konečný**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Téma: **Analýza daňového zatížení fyzických osob v České republice**
Analysis of Tax Burden of Individuals in the Czech Republic

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Daňový systém v České republice
3. Právní úprava daně z příjmů fyzických osob
4. Analýza daňového zatížení fyzických osob
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BĚHOUNEK, Pavel. *Daňové zákony: v úplném znění k 1. 7. 2017 s přehledy a komentáři změn*. Olomouc: ANAG, 2017. 375 s. ISBN 978-80-7554-088-1.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Daňový řád 2017-2018 - Meritum*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 216 s. ISBN 978-80-7552-716-5.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2016*. 13. vyd. Praha: 1. VOX, 2016. 396 s. ISBN 978-80-87480-44-1.

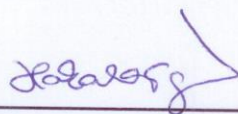
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

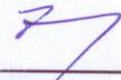
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 11.05.2018

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracoval(a) samostatně. Příloha č. 1 daná mi k dispozici, jsem samostatně doplnil.

V Ostravě dne 11. 5. 2018

Konečný Martin

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Daňový systém v České republice.....	6
2.1 Základní pojmy.....	6
2.2 Funkce daní.....	6
2.3 Členění daní.....	7
2.4 Přímé daně.....	7
2.4.1 Daň z příjmů právnických osob.....	8
2.4.2 Silniční daň.....	9
2.4.3 Daň z nemovitých věcí.....	11
2.4.4 Daň z nabytí nemovitých věcí.....	14
2.5 Nepřímé daně.....	15
2.5.1 Daň z přidané hodnoty.....	15
2.5.2 Spotřební daně.....	18
2.5.3 Energetické daně.....	23
3. Právní úprava daně z příjmů fyzických osob.....	25
3.1 Základní charakteristika.....	25
3.2 Zdanitelné příjmy.....	27
3.2.1 Příjmy ze závislé činnosti (§ 6).....	28
3.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7).....	29
3.2.3 Příjmy z kapitálového majetku (§ 8).....	33
3.2.4 Příjmy z nájmu (§ 9).....	33
3.2.5 Ostatní příjmy (§ 10).....	34
3.3 Nezdánitelné části základu daně.....	34
3.4 Slevy na dani, daňové zvýhodnění.....	35
3.5 Základ daně.....	37
4. Analýza daňového zatížení fyzických osob.....	38
4.1 Představení podnikatele.....	38
4.2 Daňová povinnost za rok 2015.....	38
4.2.1 Daň z příjmů FO.....	39
4.2.2 Silniční daň.....	40
4.2.3 Daň z nemovitých věcí.....	42
4.2.4 Odvody na sociální a zdravotní pojištění podnikatele.....	43
4.3 Daňová povinnost za rok 2016.....	44
4.3.1 Daň z příjmů FO.....	44

4.3.2 Silniční daň	46
4.3.3 Daň z nemovitých věcí.....	47
4.3.4 Odvody na sociální a zdravotní pojištění podnikatele	47
4.4 Daňová povinnost za rok 2017	48
4.4.1 Daň z příjmů FO	48
4.4.2 Silniční daň	50
4.4.3 Daň z nemovitých věcí.....	50
4.4.4 Odvody na sociální a zdravotní pojištění podnikatele	50
4.5 Zhodnocení	51
4.6 Shrnutí	53
5. Závěr.....	54
Seznam použité literatury	55
Seznam zkratk	56
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1. Úvod

Daň z příjmů společně s ostatními daněmi patří mezi nejdůležitější příjmy do státního rozpočtu. Prostřednictvím státního rozpočtu pak vláda realizuje svou hospodářskou politiku. Výdaje státního rozpočtu slouží například na obranu státu, podporu školství a zdravotnictví, budování komunikací a infrastruktury. Výdajem státního rozpočtu můžou být také transferové platby domácnostem, jako sociální dávky nebo podpora v nezaměstnanosti, tím se vláda snaží snížit sociální rozdíly mezi obyvatelstvem.

Daň z příjmů patří mezi nejsložitější daně. V České republice je tato daň upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. V každé zemi je tato daň stanovena jinak a měla by zohledňovat sociální postavení poplatníků, a tím srovnat sociální rozdíly mezi osobami s vyššími příjmy a osobami s nižšími příjmy. Daň z příjmů je v České republice rozdělena na daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob.

Cílem bakalářské práce je analyzovat a zhodnotit daňové zatížení samostatně výdělečné fyzické osoby za určité období. Cílem je, co nejlépe optimalizovat daňovou povinnost dané fyzické osoby.

Bakalářská práce je rozdělena do 5 kapitol. První část bakalářské práce se věnuje daňovému systému České republiky. Jsou zde charakterizovány základní pojmy z oblasti daní. Dále jsou zde popsány jednotlivé daně. Je tu uvedeno, co je a co není předmětem daně, koho se daňová povinnost týká, jak se vypočítá daňový základ a příslušné sazby k jednotlivým daním.

Druhá část bakalářské práce se zabývá konkrétně daní z příjmů fyzických osob. Zabývá se tím, kdo je, nebo není poplatníkem této daně. Dále co je předmětem daně, co je od daně osvobozeno. Je tu uveden výpočet daně z příjmů. Tato část také rozebírá daňové slevy poplatníka a daňové zvýhodnění.

Poslední část bakalářské práce se zabývá praktickou částí, kde je uvedena podnikající fyzická osoba. Tato část se bude zabývat analýzou daňové optimalizace fyzické osoby za jednotlivé kalendářní roky a jejich následná komparace.

V této bakalářské práci je použita metoda popisu, analýzy a komparace.

2. Daňový systém v České republice

V této kapitole jsou vysvětleny základní pojmy z oblasti daní. Další částí této kapitoly je popsání daňového systému v České republice a jednotlivých daní, jak přímých, tak i nepřímých.

2.1 Základní pojmy

Daň je formulována jako zákonem stanovená povinná platba do státního rozpočtu. Je charakterizována jako neúčelná, neekvivalentní a nenávratná. Neúčelnost nám říká, že plátce nemůže ovlivnit, na co daň bude dále použita. Neekvivalentnost je to, že jednotlivec podílející se na příjmech do rozpočtu, nemá žádný vztah k tomu, jaké statky spotřebuje. A nenávratnost se rozumí, že zaplacenou daň nemůžeme požadovat zpátky. [5,10]

Daňový poplatník je fyzická nebo právnická osoba, jejíž příjmy, majetek nebo aktivita přímo podléhají dani. Kdežto plátce daně je fyzická či právnická osoba, která je povinna daň vypočítat, vybrat a odevzdat prostřednictvím správce daně do rozpočtu.

Správce daně je každý správní orgán, pokud jej zvláštní zákon v příslušném rozsahu zmocňuje k výkonu správy daní. Správní orgán je považován za orgán veřejné moci. Správce daně je způsobilý být účastníkem soudního řízení ve věcech týkajících se správy daní. Mezi pravomoci správce daně patří například vedení daňového řízení, provádění vyhledávací činnosti, kontrola plnění povinností daňových subjektů a zabezpečení placení daní.

2.2 Funkce daní

Daně přispívají do veřejných rozpočtů, ovšem plní i řadu dalších důležitých funkcí. Primární funkcí daní je fiskální funkce. Pomocí fiskální funkce se zajišťují finanční prostředky do veřejných rozpočtů se záměrem financování veřejných statků.

Alokační funkce se využívá, když trh vykazuje neefektivnost při alokování zdrojů. V oblastech, kde selhávají tržní mechanismy. Daně mohou zajistit umístění prostředků tam, kde se ji při alokaci zdrojů nedostávalo (5).

Redistribuční funkce umožňuje zmírnění nerovnosti mezi subjekty. Zajišťuje přerozdělení důchodů od osob bohatších k osobám chudším pomocí transferů

Další funkce je stabilizační, prostřednictvím které daně přispívají ke zmírnění výkyvů ekonomiky. V období konjunktury tvoří rezervy, které pak mohou pomoci nastartovat ekonomiku v období recese.

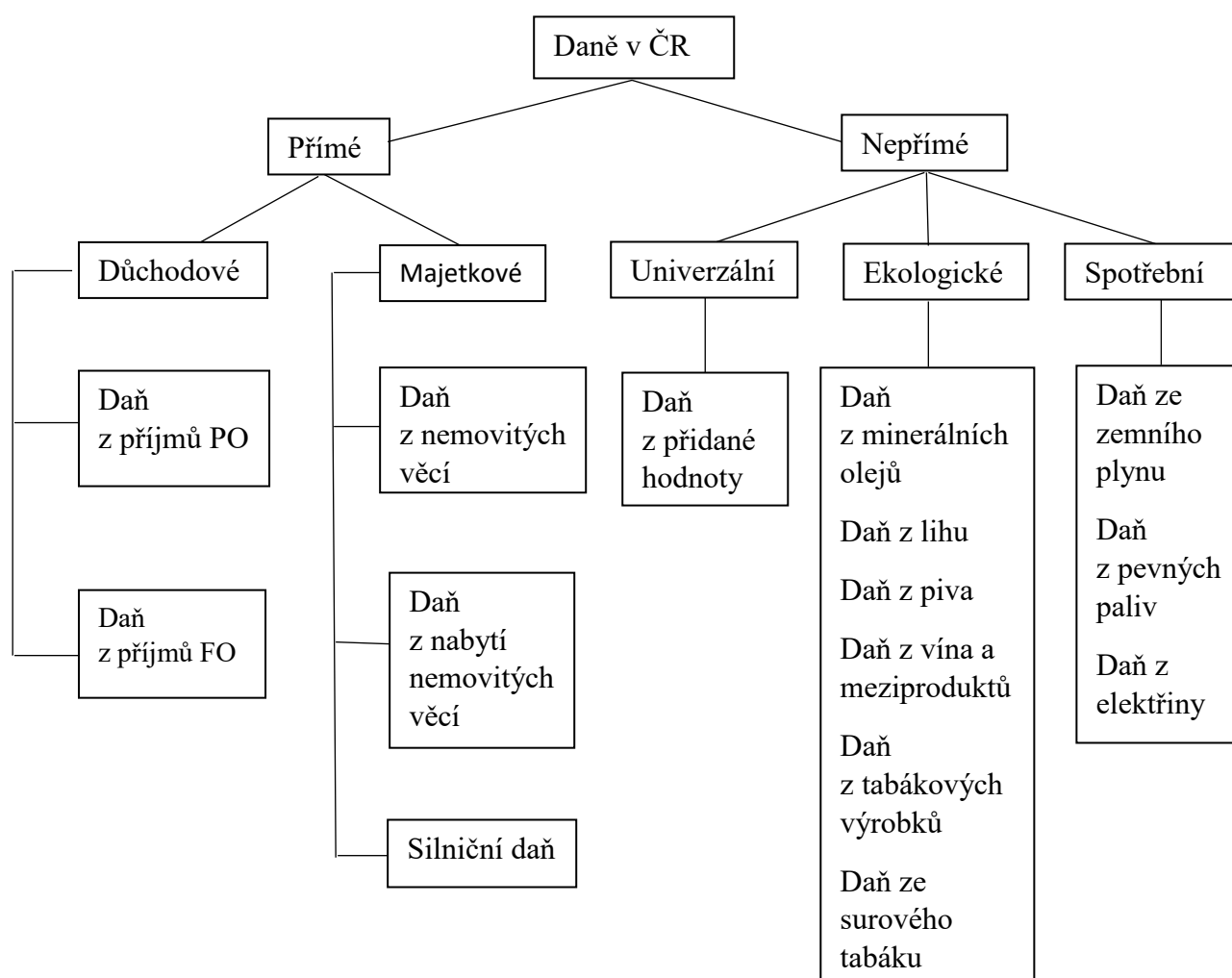
Stimulační funkce poskytuje subjektům snížení daňové povinnosti, pokud splní určité podmínky, jako například zvýší investice, zavede nová pracovní místa. Ovšem může existovat i negativní stimulace, například vysoké spotřební daně na cigarety a alkohol. [5]

2.3 Členění daní

V České republice existuje vícero členění daní. Tím nejznámějším je členění na přímé a nepřímé daně. U přímých daní můžeme přesně určit osobu, která daň bude platit. U přímých daní je poplatník i plátce ten samý subjekt. Odvádí se na základě daňového přiznání, které poplatník předá příslušnému orgánu. Přímé daně můžeme dále rozdělit na majetkové a důchodové. [6,10]

Naopak u nepřímých daní nemůžeme přímo určit daňový subjekt, který bude muset daň zaplatit. Lze určit pouze plátce daně. Jedná se o daň ze spotřeby, která je obsažena v cenách zboží nebo služeb, jež zákazník nakupuje. Přesné rozdělení daní nám ukazuje schéma 2.1.

Schéma 2.1 Daňový systém ČR

Zdroj: Vlastní zpracování podle [5]

2.4 Přímé daně

V této kapitole budou popsány jednotlivé přímé daně. U přímých daní lze přesně určit osobu, která daň bude platit. Poplatník i plátce je ten samý subjekt. Odvádí se na základě

daňového priznání příslušnému správci daně. Přímě daně se dělí na daně důchodové (daň z příjmů FO, daň z příjmů PO) a majetkové (daň z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí, silniční daň). Daň z příjmů fyzických osob je uvedena v samostatné kapitole.

2.4.1 Daň z příjmů právnických osob

Poplatníkem daně z příjmů právnických osob je právnická osoba, organizační složka státu, podílový fond, fond penzijní společnosti, svěřenský fond a další osoby podle §17 ZDP. Právnické osoby jsou uměle vytvořený subjekt, který musí být zapsán v obchodním rejstříku. Právnické osoby můžeme dělit na několik typů. Jedním z nich je společenství osob, neboli korporace, což jsou například obchodní společnosti, družstva a spolky. Další typ právnické osoby je společenství věcí, majetku. Mezi ty řadíme nadace nebo fondy. Posledním typem jsou takzvané veřejnoprávní právnické osoby, kde řadíme například obce.

Poplatníky daně dělíme na daňové rezidenty a daňové nerezidenty. Poplatník je daňovým rezidentem, když má na území České republiky své sídlo nebo místo svého vedení (adresa místa, ze kterého je poplatník řízen). Daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy na území České republiky, tak i na příjmy ze zahraničí. Daňový nerezident je osoba, která nemá na území České republiky sídlo nebo to o nich nařizují mezinárodní smlouvy. Jejich daňová povinnost se vztahuje pouze na příjmy z České republiky. [4,5]

Předmětem daně jsou příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Pro předmět daně můžeme rozdělit příjmy na ty, které jsou předmětem daně, či nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny.

Základem daně je rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně a příjmů osvobozených od daně, převyšují výdaje (náklady). Musíme respektovat věcné a časové souvislosti v určitém zdaňovacím období. Základ daně musíme zvýšit o daňově neuznatelné náklady (dary, náklady na reprezentaci, ostatní pokuty a penále a další). Dále upravíme o položky odčitatelné od základu daně, kam patří například ztráta z minulých let (nejdéle však 5 let) nebo odpočet na podporu výzkumu a vývoje. Upravený základ daně můžeme snížit o hodnotu bezúplatného plnění darovaného obcím, krajům a právnickým osobám se sídlem v České republice. Bezplatné plnění musí činit nejméně 2 000 Kč. Nejvýše však můžeme odečíst 10 % ze základu daně. Upravený základ daně zaokrouhlujeme na celé tisíce dolů. Sazba daně u právnických osob je 19 %. Výslednou daň můžeme dále snížit o slevy na dani (18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením a 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením).

Zdaňovací období je kalendářní rok, hospodářský rok nebo účetní období, pokud je delší než nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsících, dle § 21a zákona o DzP.

2.4.2 Silniční daň

Silniční daň řadíme mezi přímé daně. Platí ji všechny subjekty, které používají motorové vozidlo k podnikání. Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou registrovaná a provozovaná v České republice. Předmětem je vždy nákladní automobil s největší povolenou hmotností nad 3,5 tuny a přípojně vozidlo s největší povolenou hmotností 3,5 tuny. Mezi předmět daně nepatří speciální pásové automobily a ostatní vozidla, kterým byla přidělena zvláštní registrační značka.

Od daně jsou osvobozena například vozidla diplomatických misí a konzulárních úřadů, vozidla provozovaná ozbrojenými silami a vozidla bezpečnostních složek. Vozidla pro přepravu osob s nejvyšší hmotností 12 tun, která mají elektrický pohon, zkapalněný ropný plyn, stlačený zemní plyn a další. [7]

Poplatníkem silniční daně je ten, kdo je jako provozovatel zapsán v technickém průkaze vozidla. Zaměstnavatel, jestliže vyplácí cestovní náhrady zaměstnanci při použití osobního automobilu. Organizační složka osoby, která má sídlo nebo trvalý pobyt v zahraničí. Pokud je u jednoho vozidla více poplatníků, platí daň společně a nerozdílně.

Základem daně je:

- zdvihový objem motoru v cm^3 u osobních automobilů, výjimku mají osobní automobily na elektrický pohon,
- součet největších povolených hmotností na nápravy v tunách a počet náprav u návěsů,
- největší povolená hmotnost v tunách a počet náprav u ostatních vozidel.

Sazba daně u osobních automobilů je určena podle zdvihového objemu motoru. Sazby pro osobní automobily jsou uvedeny v tabulce 2.2.

Tab. 2.2 Roční sazba daně pro osobní automobily

Zdvihový objem motoru	Sazba daně
do 800 cm^3	1 200 Kč
nad 800 cm^3 do 1 250 cm^3	1 800 Kč
nad 1 250 cm^3 do 1 500 cm^3	2 400 Kč
nad 1 500 cm^3 do 2 000 cm^3	3 000 Kč
nad 2 000 cm^3 do 3 000 cm^3	3 600 Kč
nad 3 000 cm^3	4 200 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle § 6 zákona o silniční dani

U ostatních automobilů je sazba určena podle počtu náprav a hmotnosti. Některé vybrané sazby jsou v tabulce 2.3.

Tab. 2.3 Vybrané roční sazby u ostatních vozidel

Počet náprav	Hmotnost	Sazba daně
1 náprava	Do 1 tuny	1 800 Kč
	Nad 5 t do 6,5 t	6 900 Kč
	Nad 8 t	9 600 Kč
2 nápravy	Do 1 tuny	1 800 Kč
	Nad 11 t do 12 t	10 800 Kč
	Nad 27 t	46 200 Kč
3 nápravy	Do 1 t	1 800 Kč
	Nad 19 t do 21 t	17 400 Kč
	Nad 36 t	50 400 Kč
4 a více náprav	Do 18 t	8 400 Kč
	Nad 25 t do 27 t	22 200 Kč
	Nad 36 t	44 100 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle § 6 zákona o silniční dani

V případě, že zaměstnanec používá svůj vlastní osobní automobil pro služební účely, může zaměstnavatel (poplatník), použít sazbu 25 Kč za každý den, kdy je automobil použit.

Sazbu daně je možné snížit o 25 % u vozidel, která jsou podle údajů v technickém průkazu určena pro činnosti výrobní povahy v rostlinné výrobě, je-li poplatníkem daně osoba provozující zemědělskou výrobu. Můžeme snížit sazbu daně u vozidel poprvé registrovaných v České republice o 48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data jejich první registrace a o 40 % po dobu dalších následujících 36 kalendářních měsíců a o 25 % po dobu dalších následujících kalendářních měsíců. Nárok na snížení sazby daně vzniká kalendářním měsícem první registrace a končí po 108 kalendářních měsících. Vozidla, která jsou registrovaná poprvé v České republice nebo v zahraničí do 31. prosince 1989, platí zvýšená sazba o 25 %. [1,7]

Slevu na dani lze uplatnit pouze v případě kombinované dopravy. Výše slevy závisí na počtu jízd, viz tabulka 2.4.

Tab. 2.4 Sleva na dani při využití kombinované dopravy

Počet jízd	Sleva na dani
Více než 120 jízd	90 %
Od 91 do 120 jízd	75 %
Od 61 do 90 jízd	50 %
Od 31 do 60 jízd	25 %

Zdroj: vlastní zpracování dle § 12 zákona o silniční dani

Zdaňovacím obdobím silniční daně je kalendářní rok. Poplatník, jemuž vzniká daňová povinnost, je povinen podat daňové přiznání nejpozději do 31. ledna následujícího roku po uplynutí zdaňovacího období. Daň je placena zálohově a je splatná do 15. 4., 15. 7., 15. 10 a poslední 15. 12. Zálohy jsou vypočítané ve výši 1/12 dané roční sazby za každý kalendářní měsíc, ve kterém povinnost vznikla.

2.4.3 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí musí platit každý, pokud vlastní pozemek nebo nemovitost, která není osvobozena od daně. Příjmy z těchto daní jdou do rozpočtů obcí. Daň z nemovitých věcí můžeme rozdělit na 2 části, na daň z pozemků a na daň ze staveb a jednotek.

Daň z pozemků

Předmětem daně jsou pozemky, které jsou zaevidované v katastru nemovitostí a jsou na území České republiky. Mezi pozemky, které nejsou předmětem daně, patří pozemky zastavěné zdanitelnými stavbami v rozsahu zastavěné plochy, lesní pozemky, na kterých se nachází ochranné lesy, pozemky určené pro obranu České republiky.

Poplatníkem daně z pozemků je vlastník pozemku, nebo jde-li o vlastnictví ČR, můžeme zde zařadit organizační složku státu, státní příspěvkovou organizaci, statní fond nebo jinou státní organizaci. Dále pak pozemek, který je ve svěrenském nebo podílovém fondu (tento fond), pozemek zatížený právem stavby (stavebník). Poplatníkem je vždy nájemce (pozemek, který je pronajat) nebo pachtýř (pozemek, který je propachtován). V případě, že není znám vlastník pozemku, je poplatníkem uživatel.

Od daně jsou osvobozeny například pozemky ve vlastnictví ČR, pozemky, užívané pověřenými diplomatickými zástupci, školy nebo školská zařízení, zapsána ve školském rejstříku, muzea nebo galerie, zařízení sociálních služeb, pozemky určené pro třídění a sběr odpadů, pro čistírny odpadních vod, zdravotnická zařízení.

U pozemků orné půdy, vinic, zahrad, chmelnic, ovocných sadů a trvalých travních porostů je základem daně cena půdy vynásobena skutečným výměrem pozemku v m² průměrnou cenou půdy, která je stanovena ministerstvem zemědělství.

U pozemků týkajících se hospodářských lesů a rybníků s chovem ryb se cena zjišťuje podle platných předpisů k 1. lednu zdaňovacího období nebo součinu skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč. [7]

Sazby daně se odlišují podle typu pozemku. Jsou dány buď procentem, nebo v korunách. Viz tabulka 2.4, která se nachází na další straně.

Tab. 2.4 Sazby daně z pozemků

Předmět daně	Sazba daně
Orné půdy, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady	0,75 %
Trvalé porosty, hospodářské lesy, rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb	0,25 %
Zpevněné plochy užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním sloužících pro zemědělskou prvovýrobu, lesní a vodní hospodářství	1,00 Kč
Zpevněné plochy užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním sloužících pro stavebnictví, průmysl, dopravu nebo energetiku	5,00 Kč
Stavební pozemky	2,00 Kč
Ostatní plochy	0,20 Kč
Zastavěné plochy a nádvoří	0,20 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle § 6 zákona o dani z nemovitých věcí

Daň ze staveb a jednotek

Předmětem daně jsou jednotky a stavby nacházející se na území ČR. Patří mezi ně:

- zdanitelná stavba (budova), kterou se pro účely daně rozumí budova dle katastrálního zákona,
- inženýrská stavba, jež je uvedena v příloze tohoto zákona,
- zdanitelná jednotka, která je dokončena nebo užívána.

Předmětem daně není jednotka nebo stavba, v níž jsou zdanitelné jednotky.

Na zdanitelnou stavbu, jež není samostatnou nemovitou věcí, se hledí jako na nemovitou věc, jejímž vlastníkem je ten, kdo vlastní věc, jejíž je stavba součástí.

Poplatníkem daně ze staveb a jednotek je vlastník zdanitelné stavby nebo jednotky. Nebo jde-li o vlastnictví ČR můžeme zde zařadit organizační složku státu, státní příspěvkovou organizaci, státní fond nebo jinou státní organizaci. Dále pak stavbu či jednotku, která je ve svěrenském nebo podílovém fondu (tento fond). Poplatníkem je vždy nájemce (stavba nebo jednotka, která je pronajata) nebo pachtýř (stavba nebo jednotka, která je propachtována).

Základem daně u zdanitelné stavby je výměra zastavěné plochy v m² podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období. U jednotky je základem daně upravená podlahová plocha, kterou je výměra podlahové plochy v m² k 1. lednu zdaňovacího období vynásobena:

- koeficientem 1,22 je-li tato jednotka v budově obytného domu nebo je-li její vlastník spoluvlastníkem jiného pozemku spoluvlastnictví vlastníků jednotek,

- koeficientem 1,20 v ostatních případech. [7]

Sazba daně se liší podle jednotlivých typů staveb a jednotek. Viz tabulka 2.5.

Tab. 2.5 Sazby daní ze staveb a jednotek

Předmět daně	Sazba daně
U budovy obytného domu za 1 m ² zastavěné plochy	2 Kč
U ostatní budovy tvořící příslušenství k budově přesahující výměru 16 m ²	2 Kč
U budovy pro rodinnou rekreaci za m ²	6 Kč
U stavby plnící doplňkovou funkci za m ²	2 Kč
U garáže oddělené od budov obytných domů za m ²	8 Kč
U staveb a jednotek, jejichž část je užívána k podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství za m ²	2 Kč
U staveb a jednotek, jejichž část je užívána k podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě nebo energetice za m ²	10 Kč
U ostatních zdanitelných staveb za m ² zastavěné plochy	6 Kč
U ostatních zdanitelných jednotek za m ² upravené podlahové plochy	2 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle § 11 zákona o dani z nemovitých věcí

Sazby daně se za 1 m² zastavěné plochy zdanitelné sazby zvyšují o 0,75 Kč za každé další nadzemní podlaží, jestliže zastavěná plocha nadzemního podlaží přesahuje 2/3 zastavěné plochy. Sazba daně se může zvýšit podle koeficientu pro počet obyvatel. Může nabýt hodnot 1 až 4,5, který se používá v Praze a který může být zvýšen až na hodnotu 5. Obec si také může stanovit obecně závaznou vyhlášku, kterou se základ daně bude násobit koeficientem 1,5. Obec také může stanovit jeden místní koeficient ve výši 2,3,4 nebo 5. Tímto koeficientem se vynásobí výsledná daň za jednotlivé druhy pozemků, staveb nebo jednotek.

Zdaňovacím obdobím je u daně z nemovitostí kalendářní rok. Poplatníci, již jsou spoluvlastníky nemovité věci, jsou povinni plnit daňovou povinnost společně a nerozdílně. Daňové přiznání je poplatník povinen předat správci daně do 31. ledna zdaňovacího období. Pokud poplatník podal daňové přiznání v některém z předchozích zdaňovacích období, již jej nemusí znovu podávat. V tomto případě se daň vyměří z poslední známé daně.

Daň z nemovitých věcí je splatná:

- u poplatníků zabývajících se zemědělskou výrobou a chovem ryb ve 2 splátkách (do 31. srpna a do 30. listopadu),
- u ostatních poplatníků také ve 2 splátkách (do 31. května a do 30. listopadu),
- pokud daň nepřesáhne částku 5 000 Kč je splatná v 1 splátce a to do 31. května.

2.4.4 Daň z nabytí nemovitých věcí

Daň z nabytí nemovitých věcí je v daňové soustavě od roku 2014 a nahradila daň z převodu nemovitostí. Je to jedna z přímých daní a jedná se o jednorázovou daň.

Předmětem daně je úplatné nabytí vlastnického práva k nemovité věci, která je pozemkem, stavbou nebo jednotkou na území ČR, právem stavby, jímž zatížený pozemek se nachází na území ČR, spoluvlastnickým podílem na nemovité věci. [1]

Poplatníkem daně z nabytí nemovitých věcí je nabyvatel neboli kupující vlastnického práva k nemovité věci. Základem daně je nabývací hodnota, která je snížena o uznatelný výdaj. [7]

Nabývací hodnota je:

- sjednaná cena – tou se rozumí úplata za nabytí vlastnického práva k nemovité věci. V případě nabytí směnou se pro určení sjednané ceny nepřihlíží k hodnotě pozbývané nemovité věci.
- srovnávací daňová hodnota – je to částka odpovídající 75 % směrné hodnoty nebo zjištěné ceny. V případě nabytí vlastnického práva směnou odpovídá srovnávací daňová hodnota 100 % směrné hodnoty nebo zjištěné ceny. Poplatník si sám může zvolit, kterou si vybere.
- zjištěná cena – jedná se o cenu, která je zjištěna znaleckým posudkem. Určena podle zákona upravujícího oceňování majetku. Používá se například u finančního leasingu nebo zajišťovacího převodu práva.
- zvláštní cena – jedná se o cenu dosaženou při soudním nebo správním řízení, při exekuci, vydražení atd.

Nabývací hodnotou je sjednaná cena, pokud její hodnota je vyšší nebo rovna srovnávací daňové hodnotě nebo pokud tak nestanoví zákonné opatření Senátu. Nabývací hodnotou je zjištěná cena, pokud není nabývací hodnotou sjednaná cena nebo srovnávací daňová hodnota. Pokud lze určit zvláštní cenu, tak je tato cena výlučně nabývací hodnotou.

Daň z nemovitých věcí je dána 4 % sazbou. Daň se vypočítá jako součin základu daně (zaokrouhlen na cele stokoruny nahoru) a sazby daně. [7]

Poplatník je povinen podat daňové přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí nejpozději do konce třetího kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém byl v katastru proveden vklad. Poplatník je povinen sám vyčíslit zálohu a uvést údaje k určení směrné hodnoty. Je-li daň z nabytí nemovitých věcí méně než 200 Kč, daň se platit nemusí.

2.5 Nepřímé daně

V této části budou popsány nepřímé daně, které můžeme také označit jako daně ze spotřeby. U této daně nelze určit daňový subjekt, který bude v konečném důsledku daň platit. Jedná se o daň, která je zahrnuta v ceně zboží nebo služeb. Nepřímé daně můžeme rozdělit na selektivní (spotřební daně), ekologická (daň z elektřiny, zemního plynu a pevných paliv) a univerzální (daň z přidané hodnoty).

2.5.1 Daň z přidané hodnoty

Jako první bude popsána daň z přidané hodnoty (dále DPH), jelikož patří mezi jedny z nejdůležitějších příjmů státního rozpočtu. Platí ji všechny subjekty při nákupu zboží nebo služeb, proto ji také můžeme nazvat daní univerzální. Mezi nepřímé daně se řadí, protože není možné jednoznačně určit daňového poplatníka. Známe pouze plátce, který daň odvádí státu. V České republice nahradila tzv. daň z obratu. DPH bylo zavedeno 1.1.1993.

Osoba povinná k dani je fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomickou činnost, pokud to zákon nestanoví jinak. Právnická osoba, která nebyla založena či zřízena za účelem podnikání, ale uskutečňuje ekonomickou činnost, je také brána za osobu povinnou k dani. [3]

Předmětem daně je dle § 2 odst. 1 zákona o DPH:

- a) dodání zboží za úplatu osobou povinnou k dani s místem plnění v tuzemsku,
- b) poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani s místem plnění v tuzemsku,
- c) pořízení zboží za úplatu z jiného členského státu EU osobou povinnou k dani uskutečněné v tuzemsku,
- d) pořízení nového dopravního prostředku za úplatu z jiného členského státu EU osobou nepovinnou k dani,
- e) dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

Předmětem daně není pořízení zboží z jiného členského státu EU:

- pokud by v tuzemsku bylo od daně osvobozeno,
- jestliže celková hodnota zboží bez daně nepřekročila v příslušném roce ani bezprostředně předcházejícím kalendářním roce 326 000 Kč,
- pokud je uskutečněno osobou povinnou k dani se sídlem v tuzemsku, která není plátcem nebo osvobozenou osobou, která není plátcem nebo právnickou osobou nepovinnou k dani.

Plátcem daně se stane osoba povinná k dani, která má sídlo v tuzemsku a jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1 000 000 Kč. Osoba je plátcem od prvního dne druhého měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém obrat překročila. Plátcem DPH se subjekt může stát i dobrovolně, pokud je pro něj výhodnější se registrovat jako plátce DPH.

Identifikovanou osobou je taková osoba, která je povinná k dani, ale není plátcem, pokud pořizuje zboží, poskytuje služby nebo přijala zboží s instalací nebo montáží z jiného členského státu EU s místem plnění v tuzemsku.

Základem daně je vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátce za uskutečněné zdanitelné plnění. Pokud plátce přijme úplatu před uskutečněním zdanitelného plnění, je částka úplaty snížena o daň. Základ daně také zahrnuje [3]:

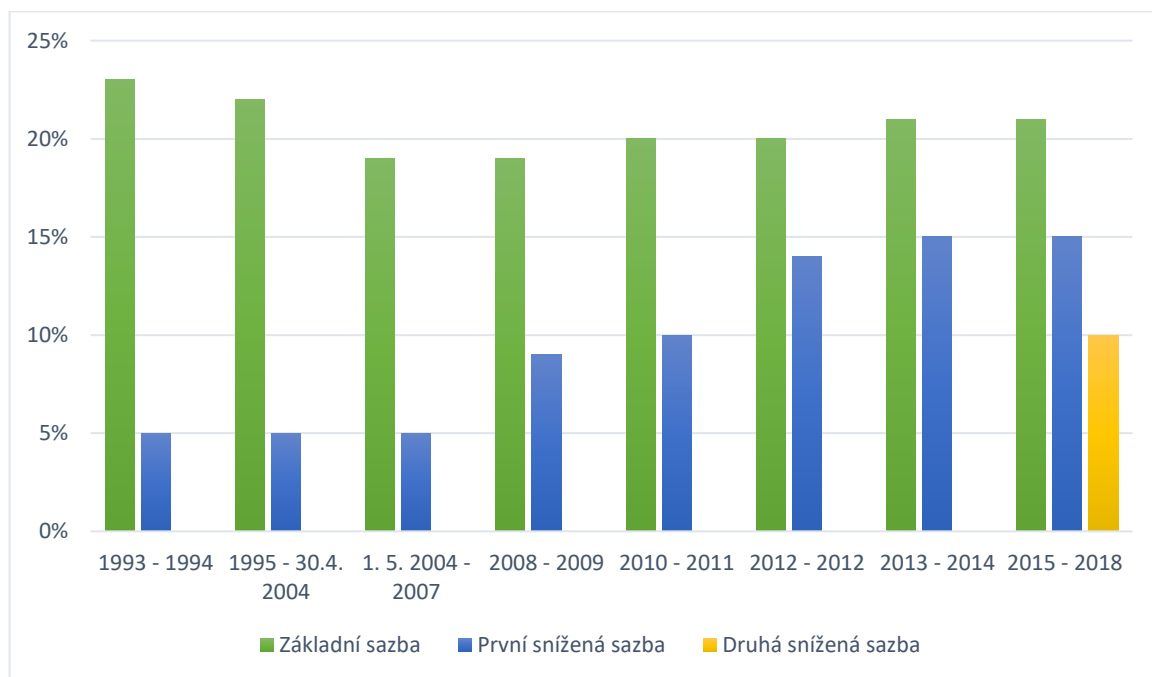
- jiné daně a poplatky,
- dotace,
- vedlejší výdaje (patří sem například balení, přeprava a pojištění),
- při poskytování služby i materiál související se službou,
- konstrukce, materiál, stroje a zařízení při poskytnutí stavebních a montážních prací.

V současné době se používají 3 sazby (základní, první snížená sazba a druhá snížená sazba). Sazby se od zavedení daně již několikrát změnily. Poslední změna proběhla v roce 2015, kdy se zavedla 2. snížená sazba. Vývoj sazeb můžeme vidět v grafu 2.1, který se nachází na další straně.

Základní sazba, která je stanovena na 21 %, platí pro naprostou většinu zboží a služeb, pokud zákon nestanoví jinak. První snížená sazba je ve výši 15 %, seznam zboží a služeb nalezneme v příloze č. 2 a 3 zákona o DPH. Jde zejména o potraviny, nealkoholické nápoje,

časopisy a noviny, ubytovací služby, služby posiloven a fitcenter. Druhá snížená sazba je ve výši 10 %, seznam zboží pro druhou sníženou sazbu nalezneme v příloze č. 3a zákona o DPH. Do této sazby můžeme zařadit očkovací látky, radiofarmaka, léky, kojeneckou výživu, ale i tištěné knihy, kde plocha reklamy nepřekročí 50 % plochy.

Graf 2.1 Vývoj sazeb DPH v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Při výpočtu daně existují 2 způsoby. První způsob použijeme, pokud známe základ daně a sazbu. Daň se vypočítá jako součin základu daně a sazby daně. Vypočítanou daň můžeme matematicky zaokrouhlit na celé koruny. Celková cena, tedy cena včetně daně se pak vypočítá jako součet základu daně a vypočtené daně.

Druhý způsob použijeme v případě, že známe cenu včetně daně. Nejprve si vypočítáme koeficient, který se vypočítá jako podíl, kde v čitateli je sazba daně a ve jmenovateli sečteme sazbu daně a číslo 100. Vypočítaný koeficient se zaokrouhlí na čtyři desetinná místa. Cena bez daně se pak vypočítá jako součin koeficientu a ceny včetně daně.

Částka, kterou odvádíme správci daně, se zjistí jako rozdíl daně, kterou jsme zaplatili na vstupu (daň, kterou nám účtují dodavatelé) a daně na výstupu (daň, kterou účtujeme odběratelům). Pokud je daň na vstupu vyšší, než daň na výstupu, vzniká nám závazek vůči

správci daně. Pokud je naopak daň na výstupu vyšší jak na vstupu, vzniká nám nadměrný odpočet, což je vlastně pohledávka vůči správci daně.

Kontrolní hlášení je daňový výkaz, který je od 1. ledna 2016 zaveden v České republice. Slouží jako nástroj pro odhalování daňových podvodů. Platí pro všechny plátce DPH (fyzické i právnické osoby). Identifikované osoby a neplátci této daně kontrolní hlášení nepodávají. Fyzické osoby hlášení podávají podle jejich zdaňovacího období (měsíčně nebo čtvrtletně). Právnické osoby musí kontrolní hlášení podat vždy do 25 dnů po skončení kalendářního měsíce. Kontrolní hlášení se podává pouze elektronicky.

V kontrolním hlášení je plátce povinen uvést identifikační a kontaktní údaje plátce, údaje, které se týkají plnění a úplat, pokud mají povinnost být uvedeny v kontrolním hlášení, dále pak údaje týkající se uplatnění nároku na odpočet daně a identifikační údaje odběratele nebo dodavatele. [3]

Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc, ale za určitých podmínek si plátce může určit i kalendářní čtvrtletí. Mezi tyto podmínky patří:

- jeho obrat za bezprostředně předcházející kalendářní rok nepřesáhl 10 000 000 Kč,
- není nespolehlivým plátcem,
- není skupinou (počet dobrovolně spojených tuzemských plátců DPH),
- změnu zdaňovacího období ohlásí do konce ledna příslušného kalendářního roku.

Daňové přiznání k dani z přidané hodnoty musí podávat každý plátce DPH. Daňové přiznání se musí podat do 25 dnů po skončení zdaňovacího období (měsíce nebo čtvrtletí). Ve stejné lhůtě platí i splatnost daně. Daňové přiznání se podává pouze elektronicky prostřednictvím daňového portálu. Plátce musí podat elektronicky i kontrolní hlášení, přílohy k daňovému přiznání a kontrolnímu hlášení. Pokud plátci vznikl přeplatek, správce daně jej vrátí plátci do 30 kalendářních dnů od vzniku přeplatku. [6]

2.5.2 Spotřební daně

Spotřební daně patří mezi daně nepřímé. Stát je zavádí za účelem regulace ceny určitých komodit na trhu. Dalším účelem může být zvýšení příjmů do státního rozpočtu. Jedním z důvodů je také snížení prodávaného množství zboží, které je považováno za škodlivé pro jednotlivce, ale i společnost. Může sloužit také k ochraně životního prostředí.

Předmětem daně jsou výrobky, které jsou dovezeny nebo vyrobeny na daňovém území EU.

Mezi spotřební daně řadíme (dle § 1 odst. 2 zákona o spotřebních daních):

- a) daň z minerálních olejů,
- b) daň z lihu,
- c) daň z piva,
- d) daň z vína a meziproductů,
- e) daň z tabákových výrobků,
- f) daň ze surového tabáku.

Podle zákona je plátcem právnická nebo fyzická osoba, která:

- je provozovatelem daňového skladu, oprávněným příjemcem, oprávněným odesílatelem nebo výrobcem, jemuž vznikla povinnost přiznat a zaplatit daň po uvedení vybraných výrobků do volného daňového oběhu,
- je povinna přiznat a zaplatit daň při dovozu,
- uplatňuje nárok na vrácení daně,
- je povinna přiznat a zaplatit daň při přijetí vybraných výrobků uvedených do volného daňového oběhu v jiném členském státě EU za účelem podnikání,
- skladuje nebo dopravuje vybrané výrobky, aniž by prokázala, že se jedná o výrobky pro osobní spotřebu.

Zdaňovacím obdobím pro vybrané výrobky je kalendářní měsíc. Plátcí daně, kteří jsou povinni daň přiznat a zaplatit, musí předložit daňové přiznání za každou daň samostatně do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém povinnost vznikla.

Předmětem daně z minerálních olejů jsou střední oleje a plynové oleje, těžké ropné oleje, motorové benziny, odpadní oleje, zkapalněné ropné plyny a zkapalněný bioplyn. Všechny jsou uvedeny podle kódu nomenklatury. Předmětem jsou také směsi minerálních olejů a směsi benzinu. [1,7]

Jako základ daně je uvedeno množství minerálních olejů vyjádřené v 1 000 litrech.

Sazby daně z minerálních olejů můžeme vidět v tabulce 2.6, která se nachází na další straně.

Tab. 2.6 Sazby spotřební daně z minerální olejů (§ 48)

Předmět daně	Sazba daně
Motorové benziny nízkootanové	12 840 Kč/1 000 l
Motorové a ostatní benziny	13 710 Kč/1 000 l
Střední oleje a těžké plynové oleje	10 950 Kč/1 000 l
Těžké topné oleje	472 Kč/t
Odpadní oleje	660 Kč/1 000 l
Zkapalněné ropné plyny pro pohon motorů	3 933 Kč/t
Zkapalněné ropné plyny pro výrobu tepla	0 Kč/t
Zkapalněné ropné plyny pro speciální vozidla	1 290 Kč/t

Zdroj: vlastní zpracování dle § 48 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

Předmětem daně z lihu je líh (etanol) vzniklý kvašením, obsažený v jakýchkoliv výrobcích (kromě výrobků podle kódu nomenklatury), pokud celkový obsah lihu přesahuje určité procento objemových etanolu. Předmětem daně je i denaturovaný líh jiným než stanoveným denaturačním prostředkem. [1,7]

Plátcem daně z lihu je právnická nebo fyzická osoba, která nakoupí nebo doveze líh nebo výrobky obsahující líh osvobozený od daně podle §71. Dále je plátcem právnická nebo fyzická osoba, která při výrobě lihu překročí stanovenou normu ztráty lihu.

Základem daně z lihu je množství lihu vyjádřené v hektolitrech etanolu při 20 stupních Celsia.

Sazby daně jsou uvedeny v tabulce 2.7

Tab. 2.7 Sazby spotřební daně z lihu

Předmět daně	Sazba daně
Lích, lihoviny destiláty	28 500 Kč/hl etanolu
Lích obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení v maximálním množství 30 l etanolu pro jednoho pěstitele	14 300 Kč/hl etanolu

Zdroj: vlastní zpracování dle § 70 zákona o spotřebních daních

Předmětem daně z piva je výrobek (pivo) obsahující více než 0,5 % alkoholu, ale i směs výrobku (piva) s nealkoholickými nápoji obsahující více než 0,5 % alkoholu. Koncentrace se je vyjádřena v hmotnostních procentech jako procentní obsah extraktu původní mladiny.

Plátcem daně není fyzická osoba, která spolu s dalšími osobami tvořícími společně hospodařící domácnost, vyrobí maximálně 200 l za kalendářní rok pro vlastní spotřebu nebo pro spotřebu domácnosti. Podmínkou je, že nesmí dojít k jeho prodeji.

Od daně je osvobozeno pivo, které slouží k výrobě a přípravě léčiv. Pivo pro výrobu octu a pivo pro výrobu přísad při výrobě potravin a nápojů, obsah alkoholu nesmí přesáhnout 1,2 % alkoholu. [7]

Základem daně z piva je množství piva, které je vyjádřeno v hektolitrech. Sazby jsou uvedeny v tabulce 2.8.

Tab. 2.8 Sazby spotřební daně z piva

Předmět daně	Sazba daně
Základní sazba	32,00 Kč
Do 10 000 hl včetně	16,00 Kč
Nad 10 000 hl do 50 000 hl včetně	19,20 Kč
Nad 50 000 hl do 100 000 hl včetně	22,40 Kč
Nad 100 000 hl do 150 000 hl včetně	25,60 Kč
Nad 150 000 hl do 200 000 hl včetně	28,80 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle § 85 zákona o spotřebních daních

Předmětem daně z vína a meziproduktů jsou vína, fermentované nápoje a meziprodukty, které obsahují minimálně 1,2 % alkoholu, maximálně však 22 % alkoholu. Šumivým vínem jsou podle zákona všechny výrobky, které jsou plněny do lahví s hřibovitou zátkou, upevněnou zvláštním úchytným zařízením.

Plátcem daně není fyzická osoba, která na území České republiky vyrábí zásadně tiché víno a jeho celkové množství nepřesáhne 2 000 l za kalendářní rok. Pokud je porušena tato podmínka, je osoba povinna se zaregistrovat jako plátce této daně nejpozději do 15 kalendářních dní ode dne porušení této podmínky.

Od daně je osvobozeno víno a meziprodukty sloužící k výrobě a přípravě léčiv. Dále také výrobky, které slouží pro výrobu přísad při výrobě potravin a nápojů, avšak obsah alkoholu nesmí přesáhnout 1,2 % alkoholu.

Pro daň z vína a meziproduktů je základ daně množství, které je vyjádřeno v hektolitrech. Sazby daně jsou stanoveny v tabulce 2.9.

Tab. 2.9 Sazby spotřební daně z vína a meziproduktů

Předmět daně	Sazba daně
Šumivá vína	2 340 Kč/hl
Tichá vína	0 Kč/hl
Meziprodukty	2 340 Kč/hl

Zdroj: vlastní zpracování dle § 96 zákona o spotřebních daních

Předmětem daně z tabákových výrobků jsou podle zákona cigarety, doutníky, cigarillos, tabák ke kouření a tabákový odpad.

Plátcem daně je fyzická i právnická osoba, která poruší zákaz prodeje cigaret konečnému spotřebiteli za cenu vyšší, než je cena uvedená na tabákové nálepce.

Základ daně se dělí na 3 typy. Základem daně pro procentní část daně u cigaret je cena pro konečného spotřebitele. Pro pevnou část u cigaret je základem daně množství vyjádřené v kusech. A základem daně u doutníků a cigarillos je množství vyjádřené v kusech. A u tabáku ke kouření množství vyjádřené v kilogramech.

Cena pro konečného spotřebitele je cena, která je stanovena cenovým rozhodnutím dle zákona o cenách. V této ceně je obsažena i daň z přidané hodnoty.

Sazby daně jsou uvedeny v tabulce 2.10

Tab. 2.10 Sazby u tabákových výrobků

Předmět daně	Sazba daně		
	Procentní část	Pevná část	Minimální
Cigarety	27 %	1,46 Kč/kus	Nejméně 2,63 Kč/kus
Doutníky, cigarillos		1,71 Kč/kus	
Tabák ke kouření		2 236 Kč/kg	

Zdroj: vlastní zpracování dle § 104 zákona o spotřebních daních

Předmětem daně ze surového tabáku je surový tabák, který je přírodně nebo uměle sušený nebo nesusušený, fermentovaný nebo nefermentovaný a expandovaný i neexpandovaný.

Plátcem daně surového tabáku je osoba, která použila surový tabák pro jiný účel než pro výrobu tabákových výrobků, dodání surového tabáku pro výrobu tabákových výrobků nebo

dodání do jiného členského státu nebo do třetí země. Dále také osoba, která neprokázala původ a účel použití surového tabáku, nebo identifikaci osoby, které má být surový tabák dodán.

Základ daně ze surového tabáku je množství surového tabáku, které je vyjádřeno v kilogramech. Sazba daně je stanovena podle sazby daně z tabáku ke kouření. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc. [6]

2.5.3 Energetické daně

Energetická daň neboli ekologická daň byla v České republice zavedena 1. ledna 2018. Mezi energetické daně řadíme. Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny.

Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Předmětem daně ze zemního plynu a dalších plynů je plyn určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný pro pohon motoru. Dále také plyn, který je určen k použití, nabízen k prodeji nebo používaný pro výrobu tepla. [7]

Plátcem daně je dodavatel, který dodal plyn konečnému spotřebiteli na daňovém území, nebo provozovatel distribuční a přepravní soustavy. Dále fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněný plyn, s výjimkou osvobození od daně.

Základem daně je množství plynu v MWh spalného tepla.

Za zdaňovací období je považován kalendářní měsíc. Daňové přiznání se musí podat do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla. Datum splatnosti daně je stejné jako datum pro podání daňového přiznání.

Daň z pevných paliv

Předmětem daně z pevných paliv je černé a hnědé uhlí, brikety a hnědouhelné brikety, koks nebo polokoks a rašelina.

Plátcem daně je dodavatel, dodávající pevná paliva konečnému spotřebiteli. Fyzická nebo právnická osoba, která použila osvobozená pevná paliva k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje. Fyzická a právnická osoba, která spotřebovala nezdaněná pevná paliva, s výjimkou osvobozených od daně. [6]

Jako základ daně je podle zákona množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla. Sazba daně je stanovena na 8,5 Kč/GJ spalného tepla.

Zdaňovacím obdobím pro tuto daň je kalendářní měsíc. Pokud plátcí vznikla povinnost přiznat a zaplatit daň, je povinen podat daňové přiznání a zaplatit tuto daň do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém mu povinnost vznikla.

Daň z elektřiny

Předmětem této daně je elektrická energie.

Plátcem daně je osoba, která dodává elektřinu konečnému spotřebiteli na daňovém území, provozovatel distribuční a přenosové soustavy, fyzická nebo právnická osoba, která použila elektřinu osvobozenou od daně k jiným účelům, než na které se osvobození vztahuje, fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněnou elektřinu, s výjimkou elektřiny, jež je osvobozena od daně. [6]

Základem daně je podle zákona množství elektřiny v MWh. Sazba daně je stanovena na 28,30 Kč/MWh. [7]

Za zdaňovací období se považuje kalendářní měsíc. Plátce, kterému vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit, je povinen předložit daňové přiznání do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém povinnost vznikla. Splatnost daně je také do 25. dne.

3. Právní úprava daně z příjmů fyzických osob

Cílem této kapitoly je charakteristika daně z příjmů fyzických osob a složek, které s touto daní souvisí. Daň z příjmů fyzických osob řadíme mezi daně přímé. Je definována zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Tímto zákonem je upravena i daň z příjmů právnických osob. Tato daň se týká všech ekonomicky aktivních fyzických osob.

3.1 Základní charakteristika

Subjektem daně je poplatník. Poplatníkem daně z příjmů fyzických osob jsou pouze fyzické osoby. Poplatníci jsou buď daňovými rezidenty ČR, nebo daňovými nerezidenty.

Poplatník je daňovým rezidentem, jestliže má bydliště na území České republiky nebo se zde obvykle zdržuje. Daňovým rezidentům vzniká daňová povinnost, která se vztahuje na příjmy plynoucí ze zdrojů v České republice, ale i na příjmy ze zdrojů v zahraničí.

Daňovým nerezidentem je poplatník, pokud není daňovým rezidentem, nebo pokud to stanoví mezinárodní smlouvy. Daňový nerezident má daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů v České republice.

Poplatníkem je i osoba, která se na území České republiky zdržuje alespoň 183 dnů, a to buď souvisle nebo v několika obdobích. Započítává se každý započatý den pobytu. [3]

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou podle § 3 odst. 1 zákona o DzP:

- a) příjmy ze závislé činnosti,
- b) příjmy ze samostatné činnosti,
- c) příjmy z kapitálového majetku,
- d) příjmy z nájmu,
- e) ostatní příjmy.

Každý z těchto příjmů je označován jako dílčí základ daně. Příjmy mohou být jak peněžní, tak i nepeněžní (např. dosažený směnou).

Mezi příjmy, které nejsou předmětem, daně řadíme dle § 3 odst. 4 zákona o DzP:

- příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů,
- příjmy z vydání majetku podle restitučních zákonů,
- úvěry a zápůjčky,
- příjmy z rozšíření nebo vypořádání společného jmění manželů,
- příjmy z titulu odškodnění,
- a další.

Od daně z příjmů fyzických osob jsou některé příjmy osvobozeny. Osvobození může být spjato i s časovou lhůtou (po uplynutí lhůty je příjem od daně osvobozen). Od daně jsou například osvobozeny dle § 4 zákona o DzP:

- příjmy z prodeje nemovitého majetku (rodinný dům nebo jednotka), pokud v něm měl prodávající bydliště minimálně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem,
- příjmy z prodeje hmotné movité věci (s výjimkou příjmů z prodeje cenného papíru nebo motorového vozidla, letadla a lodě, jestliže doba mezi jeho nabytím a prodejem nepřesáhla dobu 1 roku nebo movitá věc, která byla zahrnuta do obchodního majetku 5 let před prodejem),
- příjmy získané ve formě dávky nebo služby sociálního charakteru (nemocenské pojištění, důchodové pojištění),
- příjmy spojené s darováním a odběrem krve a jejích složek,
- příjmy v podobě stipendia, příspěvku z prostředků odborové organizace,
- dotace z rozpočtu státu, obce a kraje.

Od daně je osvobozen i bezúplatný příjem, například:

- příjem z nabytí dědictví,
- příjem osoby coby obmyšleného (komu je plněno) z majetku, který byl vyčleněn do svěřenského fondu pro případ smrti, nebo zvýšil majetek svěřenského fondu,
- nabytí vlastnického práva k pozemku ze zřízení věcného břemene na základě rozhodnutí pozemkového úřadu.

Zaregistrovat se k dani z příjmů fyzických osob má fyzická osoba, která započala vykonávat činnost, jež je zdrojem příjmů ze samostatné činnosti nebo přijala příjem z této samostatné činnosti. Tato osoba je povinna se zaregistrovat u příslušného správce daně do 15 dnů, od okamžiku, kdy mu povinnost vznikla. Přihlášku k registraci nemusí podávat osoba, jejíž příjmy nejsou předmětem daně, nebo jsou od daně osvobozeny, nebo z nichž se daň vybírá srážkou podle zvláštní sazby daně. Fyzická osoba se také neregistruje v případě, že pobírá příjmy ze závislé činnosti, v takovém případě za ni řeší odvod daně zaměstnavatel.

Zdaňovacím obdobím daně z příjmů fyzických osob je kalendářní rok.

Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob má povinnost podat každá fyzická osoba, jejíž roční příjmy, které jsou předmětem daně, přesáhly 15 000 Kč. I osoba, která vykazuje daňovou ztrátu, a to bez ohledu na limit 15 000 Kč. Termín pro podání daňového

přiznání k dani z příjmů za předchozí kalendářní rok je do 1. dubna daného roku nebo v případě, že za fyzickou osobu daňové přiznání podává daňový poradce nebo advokát, je termín prodloužen do 1. července daného roku. Daňové přiznání nemusí podávat fyzická osoba, jež má příjmy ze závislé činnosti a podepsala prohlášení k dani a nevykazuje příjmy vyšší než 6 000 Kč dle § 7-10 zákona o daních z příjmů. [3,4]

Pokud daňový subjekt zjistí, že jeho daň má být větší než poslední známá daň, je subjekt povinen podat dodatečné daňové přiznání, a to do konce měsíce následujícího po tomto zjištění. V dodatečném přiznání uvede rozdíl oproti poslední známé dani, den, kdy zjistil tento rozdíl a popíše i důvod pro podání dodatečného daňového přiznání.

Daň z příjmů z fyzických osob je splatná v termínu podání daňového přiznání, případně v termínu podání dodatečného daňového přiznání. Správcem daně z příjmů fyzických osob je finanční úřad.

Poplatník může mít i povinnost platit zálohy na daň z příjmů. Zálohy na daň z příjmů se platí v průběhu zálohovacího období. Poplatník nemusí platit zálohy, jestliže jeho poslední známá daňová povinnost nepřesáhla částku 30 000 Kč.

Fyzické osoby, které zálohy musí platit:

- pokud poslední známá daňová povinnost byla minimálně 30 000 Kč, avšak maximálně 150 000 Kč, platí pololetní zálohy na daň, a to ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti. Platí se do 15. června a do 15. prosince zdaňovacího období,
- pokud poslední známá daňová povinnost přesáhla částku 150 000 Kč, platí fyzická osoba čtvrtletní zálohy na daň ve výši ¼ poslední známé daňové povinnosti. Platí se v termínech do 15. března, 15. června, 15. září a 15. prosince zdaňovacího období.

Sazba daně z příjmů fyzických osob je jednotná ve výši 15 %. Pokud příjmy převyšují 4násobek průměrné měsíční mzdy (částka platná od 1. ledna 2018 je 119 916 Kč) musí fyzická osoba platit tzv. solidární daň. Solidární daň činí 7 % a platí se pouze z hrubé mzdy, nikoliv superhrubé mzdy.

3.2 Zdanitelné příjmy

V této kapitole budou popsány zdanitelné příjmy fyzických osob. Jsou rozděleny na příjmy ze samostatné činnosti, příjmy ze závislé činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy. Každý tento příjem je uvedený v samostatném paragrafu

v zákoně o daních z příjmů. Všechny uvedené příjmy jsou také označovány jako tzv. dílčí základy daně.

3.2.1 Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)

Mezi příjmy ze závislé činnosti zahrnujeme nejen příjmy z pracovního poměru, ale i další příjmy a odměny a plnění v podobě funkčních požitků dle § 6 odst. 10 zákona o DzP. Fyzická osoba neboli poplatník daně z příjmů ze závislé činnosti je označován jako zaměstnanec. Osoba, která je v postavení plátce, je označována jako zaměstnavatel. Zaměstnavatel má daňovou povinnost vůči správci daně.

Mezi příjmy ze závislé činnosti řadíme:

- plnění v podobě příjmů z pracovněprávního, členského nebo služebního poměru a poměru obdobného, v nichž je poplatník při výkonu své práce povinen dbát příkazů plátce,
- plnění v podobě funkčního požitku,
- odměna člena orgánu právnické osoby,
- odměna likvidátora,
- příjem za práci člena družstva, společníka společností s ručením omezeným, komanditisty komanditní společnosti.

Mezi příjmy ze závislé činnosti patří nejen mzda, ale také nepeněžní příjmy, které spočívají v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za jeho zaměstnance. Nepeněžní příjmy mohou být jednorázové i pravidelné. Mezi tyto příjmy můžeme zařadit i příjmy z bezplatně poskytnutého motorového vozidla zaměstnavatelem zaměstnanci pro služební i soukromé účely. Tento příjem se oceňuje částkou ve výši 1 % vstupní ceny vozidla za každý započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla. [3,9]

Od daně z příjmů ze závislé činnosti jsou také některé příjmy osvobozeny. Jedna se například o:

- odborný rozvoj a rekvalifikaci zaměstnanců,
- stravování a poskytování nápojů zaměstnancům,
- poskytnutí zápůjčky zaměstnancům (zápůjčka sjednána jako bezúročná nebo s úrokem nižším než obvyklým),
- příspěvek na spoření na penzi a soukromé životní pojištění,
- přechodné ubytování (obec přechodného bydlení není shodná s obcí, kde má zaměstnanec bydliště) – maximální výše je 3 500 Kč za měsíc,
- příjmy za práci žáků a studentů v rámci odborné praxe.

Základem daně ze závislé činnosti jsou příjmy ze závislé činnosti (hrubá mzda), které jsou navýšeny o povinné pojistné, které hradí zaměstnavatel za své zaměstnance. Mezi povinné pojistné řadíme pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejném zdravotním pojištění.

Výše povinného pojistného je 34 % příjmů ze závislé činnosti. Odvod zaměstnavatele na sociální pojištění je 25 % a odvod na zdravotní pojištění je ve výši 9 %.

Částka povinného pojistného se přičte k příjmům ze závislé činnosti. Z této částky nám vznikne tzv. superhrubá mzda.

3.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)

Příjmy ze samostatné činnosti byly dříve označovány jako „příjmy z podnikání nebo samostatně výdělečné činnosti“. Podle názvu můžeme zjistit, že osoba není v pracovněprávním vztahu, ale pracuje sama na sebe. Mezi příjmy z podnikání řadíme:

- a) příjem z lesního, vodního a zemědělského hospodářství,
- b) příjem ze živnosti,
- c) podíl společníka na veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku,
- d) příjem z povolání, ke kterému je potřeba zvláštní podnikatelské oprávnění (např. auditori, advokáti apod.),
- e) příjem z nájmu majetku, který je zařazen v obchodním majetku,
- f) příjem z nezávislého povolání,
- g) příjem z užití nebo poskytnutí autorských práv.

Dílčí základ daně vypočítáme jako příjmy snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Fyzická osoba si může sama vybrat, jakým způsobem bude výdaje uplatňovat. Může si vybrat mezi skutečným (na základě účetnictví nebo daňové evidence) nebo daň stanovenou paušální částkou nebo procentem z příjmů. [4]

Vedení účetnictví

Vedení účetnictví je jednou z možností, jak poplatník může evidovat své příjmy a výdaje v rámci své podnikatelské činnosti. Účetnictví musí být úplné, průkazné, správné, přehledné a srozumitelné.

Povinnost vést účetnictví podle zákona o účetnictví mají fyzické osoby:

- které jsou zapsané v obchodním rejstříku,
- které jsou podnikateli a jejich obrat v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející rok částku 25 000 000 Kč,
- které se samy dobrovolně rozhodly vést účetnictví,
- které podnikají a jsou ve sdružení s jinou účetní jednotkou, pokud alespoň jeden z účastníků sdružení je osobou uvedenou v předchozích bodech,
- kterým povinnost stanoví zvláštní předpis.

Fyzické osoby mohou také vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Lze použít u fyzických osob, které nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

Fyzické osoby:

- mohou spojit účtování v deníku s účtováním v hlavní knize,
- nemusí používat analytické a podrozvahové účty,
- mohou používat pouze syntetické účty podle účtové osnovy, nevyžaduje-li zákon jinak,
- nepoužívají ocenění majetku a závazku reálnou hodnotou,
- můžou sestavit účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu.

Daňová evidence

Další z možností, jak fyzická osoba může evidovat své příjmy a výdaje, je vedení daňové evidence. Daňovou evidenci vede fyzická osoba, která nevede účetnictví a chce uplatňovat skutečné výdaje. Poplatník ovšem může přejít na uplatňování výdajů procentem nebo případně mít daň stanovenou paušální částkou.

Cílem daňové evidence je vedení průkazné evidence, stanovení základu daně a je to také zdroj informací pro podnikatele. Daňová evidence je vymezena jako evidence pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů. Obsahuje také údaje o:

- příjmech a výdajích, které jsou členěny pro zjištění základu daně na daňové a nedaňové,
- majetku (i pohledávky) a dlužích.

Příjmy a výdaje pro účely zjištění základu daně dělíme na daňové a nedaňové. Pro evidenci příjmů a výdajů používáme tzv. peněžní deník, který může být veden ručně nebo v softwaru na PC. Peněžní deník je veden chronologicky podle data transakce. Mezi další knihy,

kteřé vedeme v daňové evidenci, patří např. kniha pohledávek, kniha závazků, kniha dlouhodobého hmotného majetku, kniha zásob a další.

Fyzické osoby, které vedou daňovou evidenci, musí provést inventarizaci (zjištění skutečného stavu hmotného majetku, zásob, pohledávek a dluhů). Poplatník musí vyhotovit zápis o inventarizaci a upravit základ daně v případě, že zjistil rozdíly. Poplatník musí daňovou evidenci uschovávat za všechny období, pro která neskončila lhůta pro vyměření daně.

Daň stanovená paušální částkou

Stanovení daně paušální částkou je speciální možnost zjednodušeného zdaňování příjmů. Týká se pouze určitých podnikatelů, kteří mají příjmy:

- ze zemědělského, vodního a lesního hospodářství,
- ze živnosti (osoby podnikající na základě živnostenského zákona),
- z povolání, ke kterému je potřeba zvláštní podnikatelské oprávnění (např. auditoři, daňoví poradci, advokáti).

Fyzická osoba, které se tato daň týká, může používat daň stanovenou paušální částkou pouze za určitých podmínek:

- roční úhrn výše uvedených příjmů v bezprostředně předcházejících třech zdaňovacích obdobích nepřesáhla částku 5 000 000 Kč,
- není společníkem sdruženým ve společnosti,
- u spolupracující osoby (manžel/manželka), o paušální daň musí požádat obě osoby,
- podnikatel může mít i zaměstnance, pokud nemají žádné vedlejší ani zahraniční příjmy.

Žádost o stanovení daně paušální částkou musí podat podnikatel příslušnému správci daně, a to nejpozději do 31. ledna zdaňovacího období. Tím se vyloučí jakýkoliv pokus o optimalizaci daňové povinnosti v závislosti na příjmech v určitém roce.

Žádost musí obsahovat:

- předpokládané příjmy z podnikání,
- předpokládané výdaje, související s těmito příjmy,
- další skutečnosti které jsou rozhodné pro stanovení daně paušální částkou, patří sem například:
 - zůstatková cena prodaného majetku, který je odepisovaný,
 - očekávané příjmy z majetku, jenž byl vložen do obchodního majetku,

- příjmy ze zrušení rezervy, která byla vytvořena podle zákona o rezervách. [4]

Určení a výpočet daně je záležitostí správce daně. Správce daně vypočítá základ daně podle námi poskytnutých údajů o příjmech a výdajích. Správce daně si tyto údaje prověří a pro vypočítaný základ daně použije sazbu 15 %. Dále správce daně vypočítanou daň sníží o předpokládané slevy na dani (jedná se například o slevy na poplatníka, manželku, vyživované děti a další) a stanoví paušální daň. Paušální daň musí být nejméně 600 Kč za zdaňovací rok. Pokud je částka nižší, musí se zvýšit alespoň na tuto částku. Poplatník se nemůže dostat do daňového bonusu.

Daň musí být schválena správcem daně do 15. května běžného zdaňovacího období. Splatnost daně je nejpozději do 15. prosince daného zdaňovacího období. Pokud poplatník se stanovenou daní nesouhlasí, nemusí ji akceptovat, ale v následujícím roce musí podat řádné daňové přiznání.

Daňové výdaje stanovené procentem z příjmů

Poplatník, který má příjmy podle § 7 ZDP, není povinen uplatňovat výdaje v prokázané výši (podle vedeného účetnictví nebo daňové evidence). Takový poplatník může použít výdaje stanovené procentem z příjmů. Dle § 7 odst. 7 zákona o DzP poplatník uplatní výdaje ve výši:

- 80 % z příjmů z lesního, zemědělského a vodního hospodářství a příjmů z živnostenského řemeslného podnikání, výdaje lze uplatnit maximálně do částky 800 000 Kč,
- 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání, výdaje lze uplatnit pouze do částky 600 000 Kč,
- 30 % z příjmů z nájmu majetku, jenž je zařazen do obchodního majetku, výdaje je možné uplatnit pouze do částky 300 000 Kč,
- 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti dle zvláštních předpisů, nejvýše lze uplatnit výdaje do částky 400 000 Kč.

Poplatník ovšem nově může využít slevu na dítě nebo na manžela/manželku.

Pokud poplatník uplatní výdaje procentem z příjmů, jsou v částkách výdajů zahrnuty všechny výdaje poplatníka vynaložené s dosažením příjmů ze samostatné činnosti. Poplatník je povinen vést evidenci o příjmech a pohledávkách vzniklých na základě podnikatelské činnosti. Uplatnění výdajů procentem z příjmů nevylučuje možnost, že poplatník povede účetnictví.

Zákon zakazuje použití tohoto způsobu v případě, že:

- poplatník má příjmy z podnikání ve společnosti, a to v případě, kdy příjmy a výdaje nejsou mezi poplatníky rozděleny stejným dílem,
- poplatník má příjmy ze spoluvlastnictví věci, kdy příjmy a výdaje nejsou mezi spoluvlastníky rozděleny podle jejich podílu.

3.2.3 Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)

Tyto příjmy plynou ze zdroje, kterým je držba nějakého finančního majetku. Mezi příjmy z kapitálového majetku například řadíme dle § 8 odst. 1 zákona o DzP:

- podíly na zisku obchodní korporace nebo podílového fondu,
- podíly na zisku tichého společníka,
- úroky z peněžních prostředků na účtu, který není podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikatelské činnosti,
- výnos z jednorázového vkladu,
- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů nebo zápůjček,
- dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem, dávky doplňkového penzijního spoření.

Dílčím základem daně jsou samostatné příjmy, jelikož v tomto případě nemůžeme uplatnit žádné daňové výdaje.

3.2.4 Příjmy z nájmu (§ 9)

Příjmy z nájmu nám plynou z nájmu nemovitých věcí nebo z dlouhodobého nájmu věcí movitých. Poplatník má na výběr ze dvou metod uplatnění výdajů. Může se rozhodnout, jestli bude uplatňovat ve formě skutečných výdajů nebo ve formě výdajů paušálních. Může uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 30 %.

Mezi příjmy z nájmu řadíme:

- příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů,
- příjmy z nájmu movitých věcí, kromě příležitostného nájmu,
- příjmy z pachtu obchodního závodu.

Příjmy z nájmu movitých nebo nemovitých věcí plynoucí manželům ze společného jmění manželů se zdaní jen u jednoho z nich.

Dílčím základem daně z nájmu jsou příjmy (z nájmu nemovitých nebo movitých věcí a pachtu obchodního závodu) snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění, udržení.

[3]

3.2.5 Ostatní příjmy (§ 10)

Mezi ostatní příjmy můžeme zařadit příjmy, které nespádají do žádného z předcházejících paragrafů (§ 6, § 7, § 8, § 9). Jedná se například o příjmy příležitostné, příjmy z převodu majetku, přijaté výživné, důchody a další. Můžeme zde například zařadit:

- příjmy z příležitostných činností,
- příjmy z úplatného převodu nemovité věci,
- přijaté výživné, důchody,
- výhry z hazardních her,
- příjmy z převodu jmění na společníka,
- příjem z výměnky,
- a další příjmy dle § 10 zákona o DzP.

Ostatní příjmy plynoucí manželům ze společného jmění manželů se zdaní pouze u jednoho z nich.

Dílčím základem z ostatních příjmů je příjem snížený o výdaje prokazatelně vynaložené na jeho dosažení. Pokud jsou výdaje spojené s jednotlivým druhem ostatních příjmů vyšší než příjem, k rozdílu se nepřihlíží, to znamená, že tento dílčí základ nemůže dosáhnout záporné hodnoty. [3]

3.3 Nezdánitelné části základu daně

Fyzická osoba si může snížit svůj daňový základ o položky, které jsou označovány jako nezdanitelná část základu daně. Můžeme zde zařadit například:

1. poskytnuté bezúplatné plnění (dary),
2. úroky ze stavebního spoření nebo z hypotečních úvěrů,
3. pojistné na spoření na penzi nebo na soukromé životní pojištění,
4. úhrada za zkoušky ověřující výsledky vzdělávání.

1. Poskytnutá bezúplatná plnění (dary)

Příjemci bezúplatného plnění mohou být obce, kraje, organizační složky státu, právnické osoby (se sídlem na území České republiky). Bezúplatná plnění mohou být poskytnuta na vědu a vzdělání, kulturu, školství, na požární ochranu a další. Příjemcem mohou být také fyzické osoby (s bydlištěm na území České republiky), které jsou poživateli invalidního důchodu nebo nezletilé děti závislé na péči jiné osoby a další.

Úhrnná hodnota bezúplatného plnění musí ve zdaňovacím období přesáhnout 2 % ze základu daně nebo činí minimálně 1 000 Kč. V úhrnu je možné odečíst maximálně 15 % ze základu daně.

Bezúplatné plnění na zdravotnické účely se hodnota jednoho odběru krve nebo jejích složek oceňuje částkou 3 000 Kč. Při odběru orgánu od žijícího dárce je hodnota oceněna částkou 20 000 Kč.

2. Úroky ze stavebního spoření nebo z hypotečních úvěrů

Předpokládá se, že fyzická osoba použila úvěr na financování bytových potřeb, ne však za účelem podnikání. Poplatník může mít i více úvěrů najednou, avšak úhrnná částka úvěrů nesmí překročit 300 000 Kč. Tento limit se musí dodržet i v součtu s úvěry jiných osob, žijících ve společně hospodařící domácnosti.

3. Pojistné na spoření na penzi nebo na soukromě životní pojištění

Mezi spoření na penzi řadíme příspěvek na penzijní pojištění se statním příspěvkem nebo příspěvek na doplňkové penzijní spoření. Maximálně lze odečíst částku 12 000 Kč za kalendářní rok.

Od základu daně je možné odečíst také zaplacené pojistné na jeho soukromé životní pojištění. Maximální částka, kterou lze odečíst je 24 000 Kč.

4. Úhrada za zkoušky ověřující výsledky vzdělání

Od základu daně je možné odečíst pouze, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem nebo nebyly uplatněny jako výdaj podnikající fyzickou osobou. Odečíst se může maximálně 10 000 Kč. Poplatník, který je osobou se zdravotním postižením, lze odečíst až 13 000 Kč za kalendářní rok.

3.4 Slevy na dani, daňové zvýhodnění

Slevy na dani snižují fyzické osobě daňovou povinnost. Jedná se o slevu na dani na poplatníka, slevu na dani na invaliditu a na studenta, slevu na dani na manžela (manželku) a slevu za umístění dítěte. Slevy na dani jsou vyjádřeny jako roční částka, avšak většina z nich se uplatňuje za měsíc jako 1/12 z celkové částky slevy. [3,6,9]

Na slevu na poplatníka má nárok každý poplatník, který je fyzickou osobou.

Slevu na dani na manžela (manželku) žijícího s poplatníkem lze uplatnit pouze, pokud manžel (manželka) nemá vlastní příjmy převyšující částku 68 000 Kč. Pokud je držitelem průkazu ZTP/P, hodnota slevy se zvyšuje na dvojnásobek.

Základní slevu na invaliditu má poplatník, který pobírá invalidní důchod pro invaliditu 1. nebo 2. stupně. Rozšířenou slevu na invaliditu má poplatník, který pobírá invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně. Slevu mají také držitelé průkazu ZTP/P.

Poplatník také může uplatnit slevu na studenta. Poskytuje se po dobu, kdy se poplatník připravuje na budoucí povolání studiem, do dovršení věku 26 let. Pokud poplatník studuje na doktorském studiu, je hranice posunuta do dovršení 28 let.

Slevu za umístění dítěte lze uplatnit pouze v případě, kdy je dítě poplatníka umístěno v předškolním zařízení. Zařízením může být například mateřská školka. Pokud je ve společné domácnosti více poplatníků, může slevu uplatnit pouze jeden z nich. Výše slevy je omezena výší minimální mzdy.

Všechny výše slev jsou uvedeny v tabulce 3.1.

Tab. 3.1 Slevy na dani pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob

Typ slevy	Roční částka slevy (Kč)
Sleva na poplatníka	24 840
Sleva na manžela/manželku	24 840
Základní sleva na invaliditu I. a II. stupně	2 520
Rozšířená sleva na invaliditu III. stupně	5 040
Sleva na držitele průkazu ZTP/P	16 140
Sleva na studenta	4 020
Sleva za umístění dítěte	12 200 (rok 2018)

Zdroj: vlastní zpracování dle § 35 zákona o DzP

Poplatník také může uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované děti. Jedná-li se o dítě, které je držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka daňového zvýhodnění na dvojnásobek. Výše daňového zvýhodnění je uvedena v tabulce 3.2, která se nachází na další straně.

Tab. 3.2 Daňové zvýhodnění na dítě

Typ daňového zvýhodnění	Roční částka (Kč)
Daňové zvýhodnění na první dítě	15 204
Daňové zvýhodnění na druhé dítě	19 404
Daňové zvýhodnění na třetí a další dítě	24 404

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování dle § 35 zákona o DzP

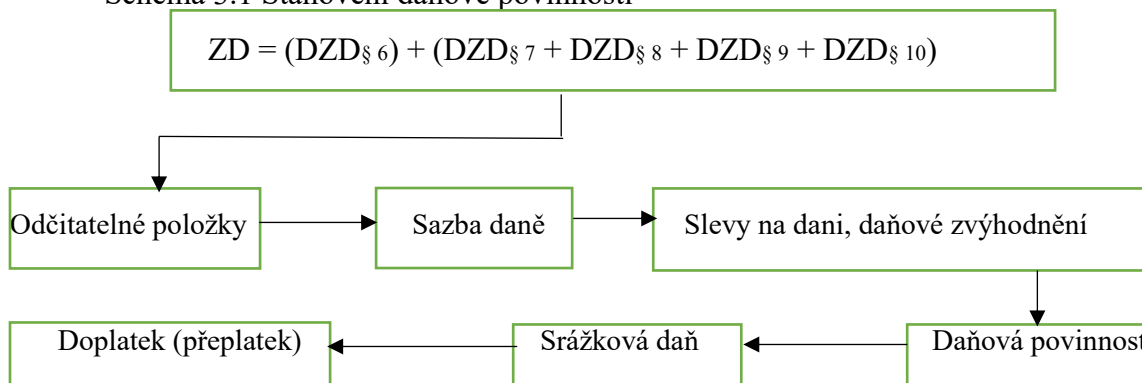
Po odečtení daňového zvýhodnění nám může vzniknout daňový bonus. Poplatník může uplatnit daňový bonus, pokud je jeho výše minimálně 100 Kč, avšak maximálně do výše 60 300 Kč ročně.

3.5 Základ daně

Pro stanovení základů daně musíme nejprve znát dílčí základy daně za § 6–10 zákona o daních z příjmů. Celkový základ daně se vypočítá: $ZD = (DZD_{\S 6}) + (DZD_{\S 7} + DZD_{\S 8} + DZD_{\S 9} + DZD_{\S 10})$ (3.1)

Nyní máme celkový základ daně, ze kterého se vypočítá daňová povinnost. Daňová povinnost se vypočítá tak, že od celkového základu daně odečteme odčitatelné položky. Tím vypočítáme upravený základ daně, který zaokrouhlíme na 100 Kč dolů. Ten následně vynásobíme sazbou daně, čímž vypočítáme daňovou povinnost, od které odečteme slevy na dani a daňové zvýhodnění. Nakonec od vypočítané částky odečteme srážkovou daň (pokud zahrnujeme zdanění srážkovou daní do celkového zdanění. Tím vypočítáme celkovou daňovou povinnost nebo daňový bonus.

Schéma 3.1 Stanovení daňové povinnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

4. Analýza daňového zatížení fyzických osob

Tato kapitola, která je zároveň praktickou částí bakalářské práce, bude zaměřena na daňové zatížení podnikající fyzické osoby. Fyzická osoba vykonává svou podnikatelskou činnost na základě živnostenského oprávnění. Daňové zatížení fyzické osoby bude vyobrazeno v letech 2015 až 2017.

4.1 Představení podnikatele

Pan Karel Novotný podniká jako osoba samostatně výdělečně činná na základě živnostenského oprávnění. Svou podnikatelskou činnost zahájil roku 2008. Jeho hlavní podnikatelskou činností jsou instalátérské práce a provozování maloobchodu. Mezi jeho náplň práce patří instalace, opravy a renovace rozvodů vody v objektech a akutní opravy poruch vodoinstalací. Zabývá se také montáží a revizí vodoměrů. V roce 2014 si koupil prostory, ve kterých si zřídil maloobchodní prodejnu, kde prodává instalátérské potřeby. Podnikatel zdědil v roce 2011 byt (v osobním vlastnictví), který od roku 2013 začal pronajímat. Pan Novotný ke své podnikatelské činnosti využívá 2 automobily. Jedná se o osobní automobil značky Renault Kangoo (zdvihový objem motoru 1 600 cm³) a automobil Ford Transit, který má podle technického průkazu 2 nápravy (nejvyšší povolená hmotnost na nápravu je 3,6 t).

Podnikatel nepřesáhl za předcházející rok obrát 25 000 000 Kč, ani se sám nerozhodl dobrovolně vést účetnictví. Pan Novotný vede daňovou evidenci, ve které eviduje příjmy, výdaje, závazky a pohledávky a stav majetku, který souvisí s podnikatelskou činností. Pan Novotný si vede sám peněžní deník a pomocné knihy, mezi které patří kniha závazků a pohledávek, mzdová evidence, kniha jízd a karty dlouhodobého majetku. Neuplatňuje výdaje procentem z příjmů.

Pan Novotný žije ve společně hospodařící domácnosti se svou manželkou Petrou Novotnou. Společně vychovávají 2 děti. Manželka byla v roce 2015 na mateřské dovolené a její příjmy nepřesáhly hranici pro uplatnění slevy na manželku. Od roku 2016 má vlastní příjmy ze závisle činnosti (§ 6 ZDP), přesahující hranici pro uplatnění slevy. Pan Novotný po celou dobu podnikání uplatňuje slevu na obě děti.

4.2 Daňová povinnost za rok 2015

V této kapitole bude stanoveno zdanění příjmů pana Novotného za rok 2015. Dále budou uvedeny výpočty silniční daně, daně z nemovitých věcí a odvody sociálního a zdravotního pojištění.

4.2.1 Daň z příjmů FO

§ 7 – dílčí základ daně ze samostatné činnosti

Příjmy pana Novotného za rok 2015 byly 2 125 000 Kč a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení byly vyčísleny na 1 540 000 Kč. Pan Novotný uplatňuje skutečné výdaje. Výdaje procentem z příjmů by podnikatel uplatnit nemohl, jelikož přesáhl hraniční částku příjmů 2 000 000 Kč, z toho důvodu by mohl uplatnit maximálně výdaje v částce 1 600 000 Kč. Dále by nemohl uplatnit slevu na manželku, ani daňové zvýhodnění na obě své děti. Dílčí základ daně z podnikání po odečtení výdajů od příjmů vychází 585 000 Kč ($2\,125\,000 - 1\,540\,000$).

§ 8 - dílčí základ daně z kapitálového majetku

Pan Novotný obdržel na úrocích z bankovního účtu (určeného k podnikání) částku 426 Kč

§ 9 - dílčí základ daně z nájmu

Podnikatel začal od roku 2013 pronajímat byt v osobním vlastnictví. Za rok 2015 činily příjmy 100 000 Kč. Skutečné výdaje jsou vyčísleny částkou 25 000 Kč. U příjmů z nájmu může podnikatel uplatnit výdaje ve výši 30 % z příjmů. Pro pana Novotného je výhodnější uplatnit výdaje procentem, jelikož činí 30 000 Kč. Dílčí základ daně z nájmu je vyčíslen částkou 70 000 Kč.

§ 10 - dílčí základ daně z ostatních příjmů

Pan Novotný neměl žádné ostatní příjmy dle § 10 za rok 2015.

Celkový základ daně se vypočítá jako součet dílčích základů daně. Celkový základ daně za rok 2015 tedy činí 655 426 Kč. Výpočty a základ daně je uveden v tabulce 4.1.

Tab. 4.1 Výpočet celkového základu daně v roce 2015

Předmět daně	Výpočet v Kč	Základ daně v Kč
Příjmy ze samostatné činnosti	$2\,125\,000 - 1\,540\,000$	585 000
Příjmy z kapitálového majetku	426	426
Příjmy z nájmu	$100\,000 - (100\,000 \times 30\%)$	70 000
Celkem		655 426

Zdroj: Vlastní zpracování

Pan Novotný v roce 2015 daroval místnímu sportovnímu klubu částku 4 000 Kč, kterou si dle § 15 zákona o DzP může odečíst od základu daně. Další odčitatelnou položku, kterou může uplatnit, jsou úroky z hypotečního úvěru, které za rok 2015 činily částku 24 000 Kč. Pan

Novotný si také může odečíst částku 6 000 Kč, jelikož si na penzijním připojištění zaplatil v tomto roce 18 000 Kč (18 000 – 12 000).

Základ daně po odečtení všech odčitatelných položek je stanoven částkou 621 426 Kč. Tento daňový základ musíme zaokrouhlit na celé stovky dolů, výsledný daňový základ tedy bude 621 400 Kč. Daňová sazba pro rok 2015 byla stanovena 15 %, tudíž daň před odečtením všech slev je 93 210 Kč.

Pan Novotný uplatňuje slevu na poplatníka, která pro rok 2015 byla ve výši 24 840 Kč. Dále si podnikatel může uplatnit slevu na manželku, jelikož její příjmy za rok 2015 nebyly vyšší než zákonem stanovená částka 68 000 Kč. Na manželku si může uplatnit slevu ve výši 24 840 Kč. Daň po uplatnění slev činí 43 530 Kč.

Podnikatel ještě uplatňuje daňové zvýhodnění na obě své na děti, které s ním žijí ve společně hospodařící domácnosti. Na první dítě uplatňuje slevu 13 404 Kč a na druhé dítě sleva je ve výši 15 804 Kč. Po uplatnění daňového zvýhodnění na děti vzniká panu Novotnému daňová povinnost ve výši 14 322 Kč.

Pan Novotný je povinen podat daňové přiznání do 1. 4. 2016 (daňové přiznání si zpracovává sám), ke stejnému datu je i daň splatná. Podnikatel nemusí platit žádné zálohy na daň z příjmů, jelikož jeho daňová povinnost nepřesáhla částku 30 000 Kč.

Výpočet daňové povinnosti za rok 2015 je uveden v tabulce 4.2.

Tab. 4.2 Daňová povinnost za rok 2015

Položka	Částka v Kč
Celkový základ daně	655 426
Odčitatelné položky (dar, úroky z hypotečního úvěru, penzijní připojištění)	34 000
Základ daně po odečtení odčitatelných položek	621 426
Základ daně po zaokrouhlení	621 400
Daň	93 210
Sleva na poplatníka, manželku	49 680
Daň po slevách	43 530
Daňové zvýhodnění na 2 děti	29 208
Daňová povinnost	14 322

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.2 Silniční daň

Pan Novotný ke své podnikatelské činnosti využívá 2 automobily. Používá osobní automobil značky Renault Kangoo (zdvihový objem motoru 1 600 cm³) a nákladní automobil

Ford Transit, který má podle technického průkazu 2 nápravy (nejvyšší povolená hmotnost na nápravu je 3,6 t). První automobil (Renault Kangoo) byl poprvé registrován v březnu roku 2011. Druhý automobil (Ford Transit) byl poprvé registrován v říjnu roku 2014.

Osobní automobil je využíván po celý rok. Sazba daně pro osobní automobil, který má zdvihový objem motoru 1 600 cm³, je ve výši 3 000 Kč. Jelikož byl automobil poprvé registrován v roce 2011, sazba daně se snižuje o 40 %. Daňová povinnost se tedy sníží o 1 200 Kč (3 000 x 0,40). Výsledná daňová povinnost je ve výši 1 800 Kč (3 000 – 1 200).

Nákladní automobil je také používán po celý rok. Sazba daně pro nákladní automobil, který má podle technického průkazu 2 nápravy a hmotnost na nápravu je 3,6 t je 4 800 Kč. Automobil byl poprvé registrován v roce 2014, tudíž se sazba daně bude snižovat o 48 %. Daňová povinnost se sníží o 2 304 Kč. Výsledná daňová povinnost je vyčíslena na částku 2 496 Kč (4 800 – 2304).

Daňové přiznání podnikatel musí podat nejpozději do 31. ledna 2016. Zálohy na daň jsou splatné vždy do 15. dubna 2015, 15. července 2015, 15. října 2015 a 15. prosince 2015.

Výši daňové povinnosti za rok 2015 můžeme vidět v tabulce 4. 3.

Tab. 4.3 Výše daňové povinnosti za silniční daň v roce 2015

	Počet náprav	Objem motoru nebo hmotnost	Sazba daně	Snížení sazby daně	Daň
Renault	-	1 600 cm ³	3 000 Kč	1 200 Kč	1 800 Kč
Ford	2	3,6 t	4 800 Kč	2 304 Kč	2 496 Kč
Celkem					4 296 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle přílohy č. 1

Poplatník také bude platit čtvrtletní zálohy za osobní automobil. Za první čtvrtletí zaplatí podnikatel částku 450 Kč ((3 000/12) x 3 x (100 % - 40 %)). Za druhé a třetí čtvrtletí podnikatel zaplatí také částku 450 Kč. Za čtvrté čtvrtletí pan Novotný zaplatí částku 300 ((3 000/12) x 2 x (100 % - 40 %)) Kč, jelikož u zálohy je rozhodným obdobím pouze říjen a listopad. Do 31. ledna 2016 musí zaplatit doplatek na zálohách ve výši 150 Kč.

Podnikatel bude platit čtvrtletní zálohy za nákladní automobil. Za první až třetí čtvrtletí zaplatí částku 624 Kč ((4 800/12 x 3 x (100 % - 48 %)). Za čtvrté čtvrtletí zaplatí pan Novotný částku 416 ((4 800/12) x 2 x (100 % - 48 %)). Částku 208 Kč musí podnikatel doplatit nejpozději do 31. ledna 2016.

Celková výše záloh je uvedena v tabulce 4.4. Tabulka se nachází na další straně.

Tab. 4.4 Celková výše záloh za automobily v roce 2015

Čtvrtletí	I.	II.	III.	IV.	V.
Částka v Kč	1 074	1 074	1 074	716	358

Zdroj: Vlastní zpracování dle přílohy č. 1

4.2.3 Daň z nemovitých věcí

Pan Novotný od roku 2014 vlastní nebytové prostory určené k podnikatelské činnosti, ve kterých provozuje maloobchodní prodejnu. Stavba má dvě nadzemní podlaží a výměra této stavby je 96 m². Město, kde podnikatel provozuje prodejnu, má podle počtu obyvatel koeficient 2,5 a obec stanovila obecně závaznou vyhláškou místní koeficient ve výši 2.

Základem daně je výměra stavby 96 m². Sazba daně je stanovena částkou 10 Kč za 1 m² zastavěné plochy. Sazba daně se musí zvýšit o 0,75 Kč, jelikož stavba má dvě nadzemní podlaží. Upravená sazba daně se musí vynásobit koeficientem (podle počtu obyvatel) 2,5. Tím vznikne výsledná sazba daně 26,88 Kč za m². Daň tedy bude činit 2 581 Kč (96 x 26,88). Město ovšem stanovilo místní koeficient, takže výsledná daň z nemovitosti činí 5 162 Kč (2 581 x 2).

Daňové přiznání podnikatel nemusí podávat, jelikož bylo podáno za předchozí zdaňovací období. Daň přesáhla částku 5 000 Kč, tudíž je splatná ve dvou splátkách a to do 31. května a 30. listopadu roku 2015.

Přesnější výpočet daně z nemovitých věcí za rok 2015 je uveden v tabulce 4.5.

Tab. 4.5 Výpočet daně z nemovitých věcí za rok 2015

Daň ze staveb – maloobchodní prodejna	
Základ daně	96 m ²
Sazba daně	10 Kč
Zvýšení sazby daně (nadzemní podlaží)	0,75 Kč
Koeficient (podle počtu obyvatel)	2,5
Výsledná sazba daně	26,88 Kč
Daň	2 581 Kč
Místní koeficient	2
Výsledná daň	5 162 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.4 Odvody na sociální a zdravotní pojištění podnikatele

Pan Novotný vykonával pouze hlavní činnost.

Vyměřovací základ pro pojistné na sociální pojištění se stanoví 50 % ze základu daně ($585\,00 \times 0,5 = 292\,500$). Jelikož vyměřovací základ je vyšší než minimální výše pro rok 2015, vypočítá se pojistné součinem vyměřovacího základu a sazbou 29,2 % ($292\,500 \times 0,292$). Pojistné je ve výši 85 410 Kč. Jelikož celková výše zaplacených záloh v roce 2015 byla 67 356 Kč, bude muset pan Novotný doplatit 18 054 Kč ($85\,410 - 67\,356$). Měsíční výše záloh pro rok 2016 bude činit 7 118 Kč ($85\,410 / 12$). Přehlednější výpočet sociálního pojištění je uveden v tabulce 4.6.

Tab. 4.6 Výpočet sociálního pojištění podnikatele v roce 2015

Položka	Částka v Kč
Základ daně	585 000
Vyměřovací základ (50 %)	292 500
Měsíční vyměřovací základ	24 375
Pojistné (29,2 %)	85 410
Měsíční zálohy na pojistné v roce 2015	5 613
Celková výše zaplacených záloh v roce 2015	67 356
Doplatek	18 054
Měsíční výše záloh pro rok 2016	7 118

Zdroj: Vlastní zpracování

Vyměřovací základ pro pojistné na zdravotní pojištění se vypočítá stejně, takže částka je ve stejné výši 292 500 Kč. I u zdravotního pojištění je vyměřovací základ vyšší než minimální výše. Pojistné se vypočítá jako součin vyměřovacího základu a sazby 13,5 % ($292\,500 \times 0,135$). Pojistné je ve výši 39 487 Kč. Měsíční zálohy pro rok 2016 činí 3 291 Kč. Podnikateli vzniká doplatek 8 335 Kč ($39\,487 - 31\,152$). Konečné částky můžeme vidět v tabulce 4.7, která se nachází na další straně.

Tab. 4.7 Výpočet zdravotního pojištění podnikatele v roce 2015

Položka	Částka v Kč
Základ daně	585 000
Vyměřovací základ	292 500
Měsíční vyměřovací základ	24 735
Pojistné (13,5 %)	39 487
Měsíční zálohy na pojistné v roce 2015	2 596
Celková výše zaplacených záloh v roce 2015	31 152
Doplatek	8 335
Měsíční výše záloh pro rok 2016	3 291

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3 Daňová povinnost za rok 2016

4.3.1 Daň z příjmů FO

§ 7 – dílčí základ daně ze samostatné činnosti

Příjmy pana Novotného za rok 2016 byly 2 342 000 Kč a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení byly v tomto roce vyčísleny na 1 864 000 Kč. Pan Novotný uplatňuje skutečné výdaje. Ani v roce 2016 by podnikatel nemohl uplatnit výdaje procentem, jelikož přesáhl hraniční částku příjmů 2 000 000 Kč, z toho důvodu by mohl uplatnit maximálně výdaje v částce 1 600 000 Kč. Dílčí základ daně z podnikání po odečtení výdajů od příjmů vychází 478 000 Kč (2 342 000 – 1 864 000).

§ 8 - dílčí základ daně z kapitálového majetku

Pan Novotný obdržel na úrocích z bankovního účtu (určeného k podnikání) částku 762 Kč

§ 9 - dílčí základ daně z nájmu

Podnikatel pronajímá byt po celý rok. Za rok 2016 činily příjmy 84 000 Kč. Skutečné výdaje jsou vyčísleny částkou 28 000 Kč. U příjmů z nájmu může podnikatel uplatnit výdaje ve výši 30 % z příjmů. V tomto případě by výdaje procentem byly vyčísleny částkou 25 200 Kč, takže pro podnikatele je výhodnější uplatnit skutečné výdaje. Dílčí základ daně z nájmu je vyčíslen částkou 56 000 Kč.

§ 10 - dílčí základ daně z ostatních příjmů

Pan Novotný neměl v roce 2016 žádné ostatní příjmy dle § 10.

Celkový základ daně po sečtení všech dílčích základů daně vychází ve výši 534 762 Kč. Dílčí základy daně a výpočty jsou uvedeny v tabulce 4.8.

Tab. 4. 8 Výpočet celkového základu daně v roce 2016

Předmět daně	Výpočet v Kč	Základ daně v Kč
Příjmy ze samostatné činnosti	2 342 000 – 1 864 000	478 000
Příjmy z kapitálového majetku	762	762
Příjmy z nájmu	84 000 – 28 000	56 000
Celkem		534 762

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2016 podnikatel daroval místní základní škole peněžní částku ve výši 1 500 Kč, kterou si podle zákona o daních z příjmu může odečíst od základu daně. Za rok 2016 zaplatil za úroky z hypotečního úvěru částku 93 000 Kč. Za penzijní připojištění zaplatil částku 24 000 Kč, takže si od základu daně může odečíst 12 000 Kč (24 000 – 12 000).

Po úpravě o odčitatelné položky činí základ daně 428 262 Kč. Výsledný daňový základ po zaokrouhlení je 428 200 Kč. Daňová sazba pro rok 2016 byla stejná jako pro minulý rok (15 %), takže daň před odečtením všech slev vychází na 64 230 Kč.

Pan Novotný uplatňuje slevu na poplatníka, která pro rok 2016 byla ve výši 24 840 Kč. Podnikatel si nemůže uplatnit slevu na manželku, jelikož má vlastní příjmy ze závislé činnosti (dle § 6), přesahující hranici 68 000 Kč. Podnikatel zaplatil za umístění dítěte v předškolním zařízení 10 200 Kč, ovšem slevu může uplatnit maximálně do výše minimální mzdy, která v roce 2016 byla 9 900 Kč. Daň po uplatnění slev činí 29 490 Kč.

Podnikatel dále uplatňuje daňové zvýhodnění na obě své na děti žijící s ním ve společné domácnosti. Na první dítě uplatňuje slevu 13 404 Kč a na druhé dítě je sleva dána ve výši 17 004 Kč. Po uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované děti vzniká daňový bonus ve výši 918 Kč.

Pan Novotný je povinen podat daňové přiznání do 1. 4. 2017, které si sám zpracovává.

Přehlednější výpočet daňové povinnosti podnikatele za rok 2016 je uveden v tabulce 4.9. Tabulka se nachází na další straně.

Tab. 4. 9 Daňová povinnost za rok 2016

Položka	Částka v Kč
Celkový základ daně	534 762
Odčitatelné položky (dar, úroky z hypotečního úvěru, penzijní připojištění)	118 500
Základ daně po odečtení odčitatelných položek	428 262
Základ daně po zaokrouhlení	428 200
Daň	64 230
Sleva na poplatníka, umístění dítěte	34 740
Daň po slevách	29 490
Daňové zvýhodnění na 2 děti	30 408
Daňový bonus	918

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.2 Silniční daň

Podnikatel i v roce 2016 využívá 2 automobily. Pro připomenutí se jedná o osobní automobil značky Renault Kangoo (zdvihový objem motoru 1 600 cm³) a nákladní automobil Ford Transit, který má podle technického průkazu 2 nápravy (nejvyšší povolená hmotnost na nápravu je 3,6 t). Oba automobily jsou využívány po celý rok. Protože nedošlo k žádným změnám, tak je daňová povinnost stejná jako v r. 2015

Výše záloh za oba automobily je uvedena v tabulce 4.10.

Tab. 4.10 Celková výše záloh za automobily v roce 2016

Čtvrtletí	I.	II.	III.	IV.	V.
Částka v Kč	1 074	1 074	1 074	716	358

Zdroj: Vlastní zpracování

Celková daňová povinnost, kterou podnikatel odvede za silniční daň je 4 296 Kč (1 800 + 2 496). Podnikatel musí podat daňové přiznání nejpozději do 31. ledna 2017. Zálohy se platí čtvrtletně nebo je může zaplatit naráz. Splatnost záloh je vždy do 15. 4., 15. 7., 15. 10. a 15. 12. roku 2016. Doplatek se musí zaplatit do 31. 1. 2017.

4.3.3 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí je stejná jako v roce 2015 ve výši 5 162 Kč. Daňové přiznání podnikatel podávat nemusí, protože bylo podáno v některém z předchozích období. Daň je splatná ve dvou stejných splátkách.

4.3.4 Odvody na sociální a zdravotní pojištění podnikatele

V roce 2016 podnikatel vykonával pouze hlavní činnost.

Výpočet pro sociální a zdravotní pojištění je stejný jak v předešlém roce. V roce 2016 vznikl podnikateli přeplatek 15 628 Kč. Měsíční výše záloh pro rok 2017 je 5 816 Kč. Vyměřovací základ, výše pojistného a zálohy na sociální pojištění za rok 2017 jsou uvedeny v tabulce 4. 11.

Tab. 4. 11 Výpočet sociálního pojištění podnikatele v roce 2016

Položka	Částka v Kč
Základ daně	478 000
Vyměřovací základ (50 %)	239 000
Pojistné (29,2 %)	69 788
Měsíční zálohy na pojistné v roce 2016	7 118
Celková výše zaplacených záloh v roce 2016	85 416
Přeplatek	15 628
Měsíční výše záloh pro rok 2017	5 816

Zdroj: Vlastní zpracování

Podnikateli vznikl přeplatek 7 227 Kč. V roce 2017 bude platit měsíční zálohy ve výši 2 689 Kč. Zdravotní pojištění podnikatele viz tabulka 4. 12.

Tab. 4. 12 Výpočet zdravotního pojištění podnikatele v r. 2016

Položka	Částka v Kč
Základ daně	478 000
Vyměřovací základ (50 %)	239 000
Pojistné (13,5 %)	32 265
Měsíční zálohy na pojistné v roce 2016	3 291
Celková výše zaplacených záloh v roce 2016	39 492
Přeplatek	7 227
Měsíční výše záloh pro rok 2017	2 689

Zdroj: Vlastní zpracování

4.4 Daňová povinnost za rok 2017

4.4.1 Daň z příjmů FO

§ 7 – dílčí základ daně ze samostatné činnosti

Příjmy pana Novotného za rok 2015 byly 2 067 000 Kč a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení byly v tomto roce vyčísleny na 1 772 000 Kč. Pan Novotný uplatňuje skutečné výdaje. Dílčí základ daně z podnikání po odečtení výdajů od příjmů vychází 295 000 Kč ($2\,067\,000 - 1\,772\,000$).

§ 8 - dílčí základ daně z kapitálového majetku

Pan Novotný obdržel na úrocích z bankovního účtu (určeného k podnikání) částku 245 Kč

§ 9 - dílčí základ daně z nájmu

Podnikatel pronajímá byt po celý rok 2017. Za rok 2017 má příjem z pronájmu ve výši 93 000 Kč. Skutečné výdaje jsou vyčísleny částkou 30 000 Kč. Pro podnikatele je výhodnější uplatnit skutečné výdaje. Dílčí základ daně z nájmu je tedy vyčíslen částkou 63 000 Kč.

§ 10 - dílčí základ daně z ostatních příjmů

Pan Novotný nemá za rok 2017 žádné ostatní příjmy dle § 10.

Celkový základ daně po sečtení všech dílčích základů daně vychází ve výši 358 245 Kč. Dílčí základy daně a výpočty viz tabulka 4.13.

Tab. 4. 13 Výpočet celkového základu daně v roce 2017

Předmět daně	Výpočet v Kč	Základ daně v Kč
Příjmy ze samostatné činnosti	$2\,067\,000 - 1\,772\,000$	295 000
Příjmy z kapitálového majetku	245	245
Příjmy z nájmu	$93\,000 - 30\,000$	63 000
Celkem		358 245

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2017 zaplatil za úroky z hypotečního úvěru částku 56 000 Kč. Za penzijní připojištění zaplatil maximální částku 24 000 Kč, díky tomu si od základu daně může odečíst 12 000 Kč (24 000 – 12 000).

Po úpravě o odčitatelné položky činí základ daně 290 245 Kč. Výsledný daňový základ po zaokrouhlení je 290 200 Kč. Daňová sazba pro rok 2017 je 15 %. Daň před odečtením všech slev vychází 43 530 Kč.

Pan Novotný uplatňuje slevu na poplatníka, která pro rok 2017 byla ve výši 24 840 Kč. Podnikatel si nemůže uplatnit slevu na manželku, jelikož má vlastní příjmy ze závislé činnosti (dle § 6), přesahující hranici 68 000 Kč. Podnikatel zaplatil za umístění dítěte v předškolním zařízení 5 800 Kč. Daň po uplatnění slev činí 12 890 Kč.

Podnikatel dále uplatňuje daňové zvýhodnění na obě své na děti žijící s ním ve společné domácnosti. Na první dítě uplatňuje slevu 13 404 Kč a na druhé dítě je sleva dána ve výši 17 004 Kč. Po uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované děti vzniká přeplatek na dani ve výši 17 518 Kč.

Pan Novotný je povinen podat daňové přiznání do 1. 4. 2018, které si sám zpracovává. Podnikatel nemusí za rok 2017 platit žádné záloh, jelikož mu vznikl přeplatek na dani.

Přehlednější výpočet daňové povinnosti podnikatele za rok 2017 je uveden v tabulce 4.14.

Tab. 4. 14 Daňová povinnost za rok 2017

Položka	Částka v Kč
Celkový základ daně	358 245
Odčitatelné položky (úroky z hypotečního úvěru, penzijní připojištění)	68 000
Základ daně po odečtení odčitatelných položek	290 245
Základ daně po zaokrouhlení	290 200
Daň	43 530
Sleva na poplatníka, umístění dítěte	30 640
Daň po slevách	12 890
Daňové zvýhodnění na 2 děti	30 408
Daňový bonus	17 518

Zdroj: Vlastní zpracování

4.4.2 Silniční daň

Podnikatel i v roce 2017 využívá 2 automobily, a to osobní automobil značky Renault Kangoo (zdvihový objem motoru 1 600 cm³) a nákladní automobil Ford Transit, který má podle technického průkazu 2 nápravy (nejvyšší povolená hmotnost na nápravu je 3,6 t). Oba automobily jsou využívány po celý rok.

Sazba daně pro osobní automobil je stejná jako v předešlém roce ve výši 3 000 Kč. Výsledná daňová povinnost podnikatele je za rok 2017 ve výši 2 175 Kč

Sazba daně pro nákladní automobil, který má podle technického průkazu 2 nápravy a hmotnost na nápravu je 3,6 t je v roce 2017 ve výši 4 800 Kč. Výsledná daňová povinnost bude činit částku 2 592 Kč.

Celková výše záloh za automobily je uvedena v tabulce 4.15.

Tab. 4.15 Celková výše záloh za automobily v roce 2017

Čtvrtletí	I.	II.	III.	IV.	V.
Částka v Kč	1 112	1 187	1 187	855	426

Zdroj: Vlastní zpracování

Celková daňová povinnost, kterou podnikatel odvede za silniční daň je 4 767 Kč (2 175 + 2 592). Podnikatel musí podat daňové přiznání nejpozději do 31. ledna 2018. Zálohy se platí čtvrtletně nebo je může zaplatit naráz. Splatnost záloh je vždy do 15. 4., 15. 7., 15. 10. a 15. 12. roku 2017. Doplatek se musí zaplatit do 31. 1. 2018.

4.4.3 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí je stejná jako v minulém roce tedy ve výši 5 162 Kč. Daňové přiznání podnikatel podávat nemusí, protože bylo podáno v některém z předchozích období. Daň je splatná ve dvou stejných splátkách.

4.4.4 Odvody na sociální a zdravotní pojištění podnikatele

V roce 2017 podnikatel vykonával pouze hlavní činnost.

Výpočet pro sociální a zdravotní pojištění je stejný jak v předešlém roce. V roce 2017 vznikl podnikateli přeplatek 26 722 Kč. Měsíční výše záloh pro rok 2018 je 3 590 Kč. Vyměřovací základ, výše pojistného a zálohy na sociální pojištění za rok 2017 jsou uvedeny v tabulce 4. 16, která se nachází na další straně.

Tab. 4. 16 Výpočet sociálního pojištění podnikatele v r. 2017

Položka	Částka v Kč
Základ daně	295 000
Vyměřovací základ (50 %)	147 500
Pojistné (29,2 %)	43 070
Měsíční zálohy na pojistné v roce 2017	5 816
Celková výše zaplacených záloh v roce 2017	69 792
Přeplatek	26 722
Měsíční výše záloh pro rok 2018	3 590

Zdroj: Vlastní zpracování

Podnikateli vznikl přeplatek 12 355 Kč. V roce 2017 bude platit měsíční zálohy v minimální částce 1 906 Kč, jelikož mu vyšla částka menší než potřebné minimum. Zdravotní pojištění podnikatele viz tabulka 4. 17.

Tab. 4. 17 Výpočet zdravotního pojištění podnikatele v r. 2017

Položka	Částka v Kč
Základ daně	295 000
Vyměřovací základ (50 %)	147 500
Pojistné (13,5 %)	19 913
Měsíční zálohy na pojistné v roce 2017	2 689
Celková výše zaplacených záloh v roce 2017	32 268
Přeplatek	12 355
Měsíční výše záloh pro rok 2018	1 906

Zdroj: Vlastní zpracování

4.5 Zhodnocení

Podnikateli vznikla za rok 2015 daňová povinnost ve výši 14 322 Kč. V roce 2016 a 2017 podnikateli vznikl daňový bonus. V roce 2016 mu vznikl ve výši 918 Kč a v roce 2017 ve výši 17 518 Kč. V roce 2015 podnikatel uplatnil slevu na manželku z důvodu, že neměla příjmy vyšší než 68 000 Kč. V dalších letech tuto slevu uplatnit nemohl, jelikož manželka měla příjmy ze závislé činnosti, které činily více než 68 000 Kč ročně. V roce 2016 a 2017 si podnikatel uplatnil slevu za umístění dítěte v předškolním zařízení. Tato sleva lze uplatnit maximálně do

výše minimální mzdy. Pan Novotný po celou uplatňoval daňové zvýhodnění na obě děti, které s ním žijí ve společně hospodařící domácnosti. V roce 2015 bylo daňové zvýhodnění ve výši 29 208 Kč. V dalších letech se změnila částka daňového zvýhodnění na druhé dítě na 17 004 Kč ročně. Z toho důvodu daňové zvýhodnění činilo 30 408 Kč. Po celou dobu podnikání si pan Novotný platil penzijní připojištění, takže si o tuto částku mohl snížit základ daně. Další odčitatelnou položku, o kterou si mohl snížit základ daně byly úroky z hypotečního úvěru. V roce 2015 daroval sportovnímu klubu částku 4 000 Kč a v roce 2016 částku 1 500 Kč. Aby si tuto částku mohl odečíst od základu daně, musela být v minimální výši 1 000 Kč, tuto podmínku podnikatel splnil.

V roce 2017 zaplatil za silniční daň více než v předcházejících letech, z důvodu že se změnila výše procentní sazby snižující základ daně. Daň z nemovitých věcí byla po všechny roky stejná, a to ve výši 5 162 Kč.

Za rok 2016 a 2017 vznikl podnikateli přeplatek na sociálním a zdravotním pojištění za podnikatele, z důvodu nižšího základu daně. Podnikatel platí měsíční výši záloh pro rok 2018 v minimální výši, jelikož mu vyšla částka nižší než minimum.

Celkovou daňovou povinnost podnikatele můžeme vidět v tabulce 4.18.

Tab. 4.18 Celková daňová povinnost podnikatele

Položka	2015	2016	2017
Příjmy ze samostatné činnosti	2 125 000 Kč	2 342 000 Kč	2 067 000 Kč
Příjmy z kapitálového majetku	426 Kč	762 Kč	245 Kč
Příjmy z nájmu	100 000 Kč	84 000 Kč	93 000 Kč
Celkem příjmy	2 225 426 Kč	2 426 762 Kč	2 160 245 Kč
Základ daně	655 426 Kč	534 762 Kč	358 245 Kč
Daň z příjmů FO	14 322 Kč	- 918 Kč	- 17 518 Kč
Silniční daň	4 296 Kč	4 296 Kč	4 767 Kč
Daň z nemovitých věcí	5 162 Kč	5 162 Kč	5 162 Kč
Sociální pojištění podnikatele	85 410 Kč	69 788 Kč	43 070 Kč
Zdravotní pojištění podnikatele	39 487 Kč	32 265 Kč	19 913 Kč
Celkem – povinné odvody	149 677 Kč	111 511 Kč	72 912 Kč
Povinné odvody v % v závislosti na příjmech	14,87	21,76	29,63

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 4.18 můžeme vidět, že povinné odvody v závislosti na příjmech rostou. Jak jde vidět, tak v roce 2015 činily povinné odvody v závislosti na příjmech pouze 14,87 %, avšak v roce 2017 už jsou ve výši 29,63 %. Důvodem je zvyšování vyměřovacích základů pro sociální a zdravotní pojištění. V roce 2017 se podnikateli zvýšila také daňová povinnost za silniční daň, a to z důvodu změny procentního snížení sazby daně.

Podnikatel by si mohl v dalších letech optimalizovat svou daňovou povinnost například tím, že by poskytnul vyšší dary, ale mohl by si je uplatnit maximálně do 15 % ze základu daně. Další položka, kterou si by mohl uplatnit je například životní pojištění, které si podnikatel neplatil. Mohl by také platit vyšší úroky z hypotečního úvěru, avšak do maximální částky 300 000 Kč.

4.6 Shrnutí

Praktická část se zaměřuje na daňové zatížení podnikající fyzické osoby. Jsou zde uvedeny výpočty daně z příjmů FO, silniční daň a zálohy na silniční daň, daň z nemovitých věcí a odvody na sociální a zdravotní pojištění za podnikatele. Konec kapitoly se věnuje zhodnocení daňových povinností.

5. Závěr

Cílem bakalářské práce byla analýza daňového zatížení fiktivní podnikající fyzické osoby a optimalizace daňové povinnosti.

V bakalářské práci byly nejprve uvedeny základní pojmy z oblasti daní a funkce daní. Dále se tato kapitole zabývá daňovým systémem v České republice. Byly zde popsány přímé daně, kde byla popsána daň z příjmů právnických osob, silniční daň, daň z nemovitých věcí a daň z nabytí nemovitých věcí. V této kapitole jsou rozebrány i nepřímé daně, které jsou v práci rozděleny na univerzální daň, spotřební daně a ekologické daně.

Daň z příjmů fyzických osob je podrobně popsána v samostatné kapitole. V této kapitole jsou podrobně popsány základní charakteristiky daně jako, kdo je plátce a poplatník daně, zdaňovací období a základ daně. Dále je zde podrobně popsáno zdanitelné příjmy fyzických osob dle daných paragrafů zákona o daních z příjmů. V kapitole jsou poté uvedeny nezdanitelné části základu daně, které snižují základ daně. Další položky, které snižují daňovou povinnost podnikatele jsou slevy na dani a daňová zvýhodnění. Poslední část této kapitoly se zabývá výpočtem celkového základu daně, který slouží pro výpočet daňové povinnosti podnikající osoby.

Další kapitola bakalářské práce se věnuje praktické části. V úvodu kapitoly je popsáno podrobné představení fiktivního podnikatele pana Novotného, který podniká na základě živnostenského oprávnění. Praktická část se věnuje analýze daňového zatížení této podnikající osoby za rok 2015, 2016 a 2017. Je zde vypočítána daň z příjmů fyzických osob za jednotlivé roky. Dále tato kapitola obsahuje výpočty za silniční daň a její zálohy, daň z nemovitých věcí a jako poslední jsou vypočítány odvody za sociální a zdravotní pojištění osoby samostatně výdělečně činné.

V závěru praktické části bakalářské práce je celkové zhodnocení daňové povinnosti. I když podnikateli klesají v jednotlivých letech povinné daňové odvody, tak v závislosti na příjmech naopak rostou. Je to z důvodu vyššího vyměřovacího základu pro sociální a zdravotní pojištění. V roce 2016 a 2017 vznikl podnikateli daňový bonus. Jedním z důvodů je, že měl vyšší výdaje. Podnikatel by mohl v dalších letech snížit daňovou povinnost tím, že by uplatnil odčitatelné položky, jako jsou například penzijní připojištění, životní pojištění, úroky z hypotečního úvěru, poskytování darů.

Cíle, které byly vymezeny v úvodu bakalářské práce byly splněny.

Seznam použité literatury

a) Odborná literatura

[1] BĚHOUNEK, Pavel. *Daňové zákony: v úplném znění k 1. 7. 2017 s přehledy a komentáři změn*. Olomouc: ANAG, 2017. 375 s. ISBN 978-80-7554-088-1.

[2] BRYCHTA, Ivan, Jiří VYCHOPEŇ, Ivana PILAŘOVÁ a Jiří STROUHAL. *Daň z příjmů 2015: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2015*. 12. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-737-9.

[3] DUŠEK, Jiří. *DPH 2018: zákon s přehledy*. 15. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0865-7.

[4] DUŠEK, Jiří. *Daně z příjmů 2016: přehledy, daňové a účetní tabulky*. 11. vyd. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-271-0036-1.

[5] KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. Praha: Ústav práva a právní vědy, o.p.s. 2014, 248 s. ISBN 978-80-87974-06-3.

[6] KOLEKTIV AUTORŮ. *Daňový řád 2017-2018 – Meritum*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 216 s. ISBN 978-80-7552-716-5.

[7] MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2018: úplná znění platná k 1. 1. 2018*. 28. vyd. Praha: Grada, 2018. 288 s. ISBN 978-80-270-0766-7.

[8] MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2017: úplná znění platná k 1. 1. 2017*. 26. vyd. Praha: Grada, 2017. 288 s. ISBN 978-80-271-451-2.

[9] PELECH, Petr a Iva RINDOVÁ. *Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za rok 2017*. 22. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2017. ISBN 978-80-7554-109-3.

[10] VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2016*. 13. vyd. Praha: 1. VOX, 2016. 396 s. ISBN 978-80-87480-44-1.

b) Právní předpisy

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 338/1992 Sb., o daních z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam zkratk

DPH – daň z přidané hodnoty

DZD – dílčí základ daně

DzP – daň z příjmů

EU – Evropská unie

FO – fyzická osoba

PO – právnická osoba

ZDP – zákon o daních z příjmů

ZTP/P – zvlášť těžké postižení s průvodcem

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11.5.2018

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Silniční daň podnikatele za rok 2015